

MUSIC ESTONIA LIIKMETE KÜSITLUSE KOKKUVÕTE 2023

MUSIC
ESTONIA

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. MUSIC ESTONIA LIIKMED	4
Music Estonia liikmete tulud 2022. aastal	5
Music Estonia liikmete tulude prognoosid 2023. aastaks	8
Tuluallikate muutus	11
2. TAGASISIDE SENI TEHTUD TÖÖLE	12
2.1 Üldine rahulolu Music Estonia tehtud tööga	12
2.1.1 Infovahetus ja kommunikatsioon	13
2.1.2 Koostöö, kontaktid ja positsioneerimine	13
2.1.3 Koolitustegevused	15
2.2 Millistest Music Estonia teenustest, koolitustest või programmidest oled liikmena osa saanud?	15
2.2.1 Üle poolte vastanud liikmetest võttis osa:	15
2.2.2 25%– 50% küsitlusele vastanuist võttis osa	16
2.2.3 alla 25% võttis osa	19
2.2.4 Uurisime ka selle kohta, kas vastajate arvates jäi midagi olulist nimetamata	19
2.3 Ettepanekuid arendustegevusteks	20
2.4 Hinnangud Music Estonia senisele tööle	21
2.5 Music Estonia kõige tähtsamad ülesanded Eesti muusikamaastiku edendamisel	22
3. EKSPORDITURUD	24
4. MUUD ETTEPANEKUD JA KOOSTÖÖ	26
Lisa 1	27

SISSEJUHATUS

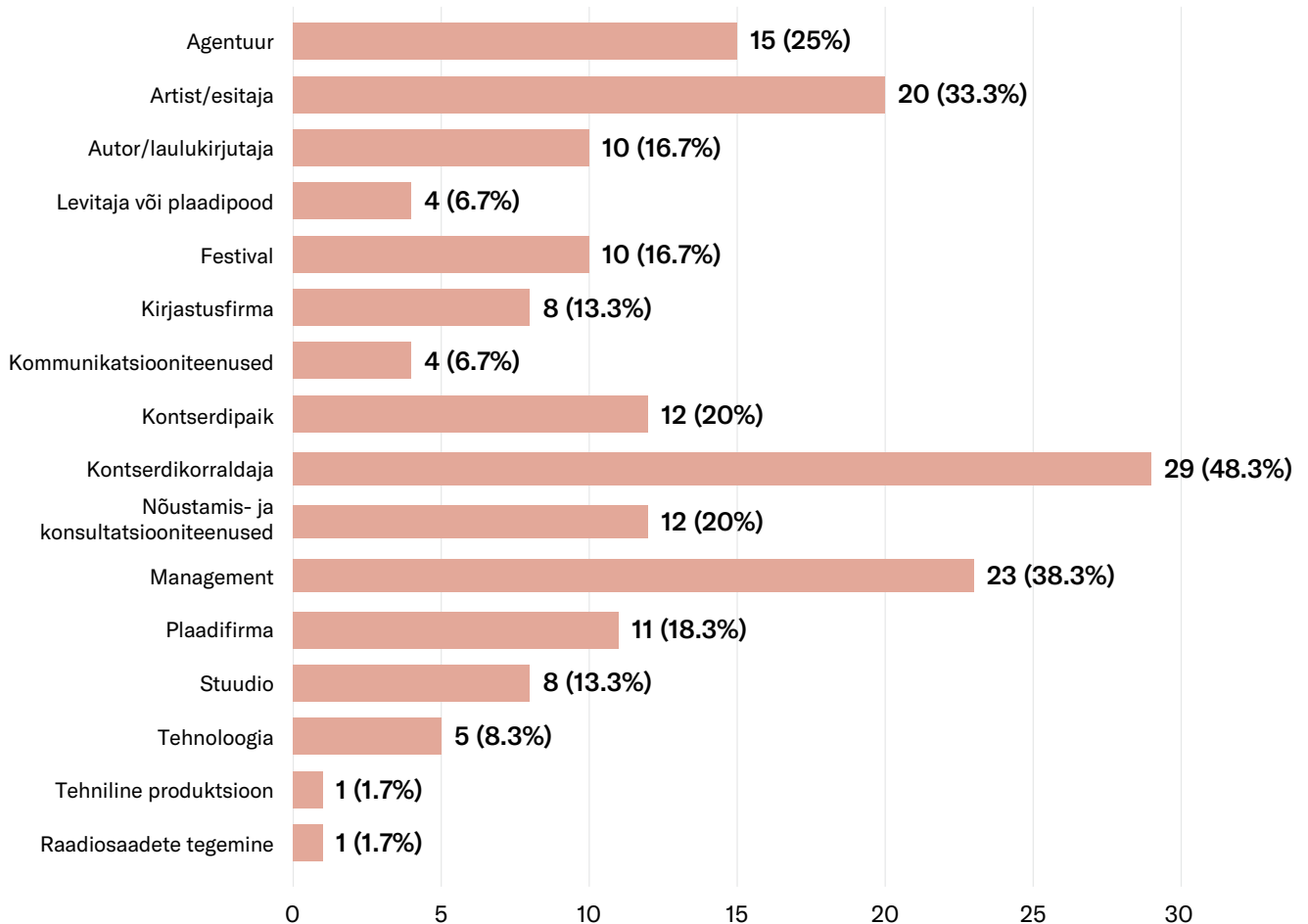
Music Estonia on Eesti muusikaettevõtete esindusorganisatsioon ja muusikaettevõtluse arenduskeskus, mille asutasid 2014. aastal 23 Eesti muusikaettevõtet. Praeguseks on Music Estonia kujunenud mitmekülgseks kompetentsikeskuseks, mis pakub teenuseid muusikasektorile, esindab Eesti muusikaettevõtjaid rahvusvaheliselt, loob ja vahendab uusi kontakte, arendab koostöövõimalusi eri sektorite vahel, osaleb rahvusvahelistes projektides, töögruppides ja organisatsioonides, algatab ja veab valdkonna uuringuid, korraldab seminare ning töötube jpm.

Tänavu oktoobris viis Music Estonia läbi küsitluse, mille eesmärgiks oli kaardistada liikmete profiile ning saada tagasisidet senisele tööle, et arendada paremini ME teenuseid ja tegevusi. Küsimustikule vastas kokku 60 Music Estonia liiget 105st. Kuna samalaadseid liikmete küsitlusi oleme viinud läbi veel kahel korral ka varem, siis siinses ülevaates võrdleme sel aastal saadud tulemusi ka varasema kahe küsitlusega. Kuna kõik vastajad saajaprotsendiliselt ei ole samad, kes andsid vastused ka varasematel aastatel, siis tänavu aasta antud vastuseid ei saa võrrelda varasemate aastate omadega üks-ühele, kuid siiski annab see üldise pildi, kas seni tehtud sammud on end õigustanud ning mida saaksime teha paremini. Ühtlasi saame laiema ülevaate, milline on küsimustele vastajate majanduslik võimekus kõrvutatuna varasemate aastatega.

Küsitluse kokkuvõte on jagatud neljaks osaks. Esimene osa annab ülevaate ME liikmetest, teises osas keskendutakse ME tegevustele ja antud tagasisidele, kolmanda osa eesmärk on näidata ME liikmete jaoks huvipakkuvaid eksporditurge ning neljas osa võtab kogu eelneva lühemas vormis kokku.

1. MUSIC ESTONIA LIIKMED

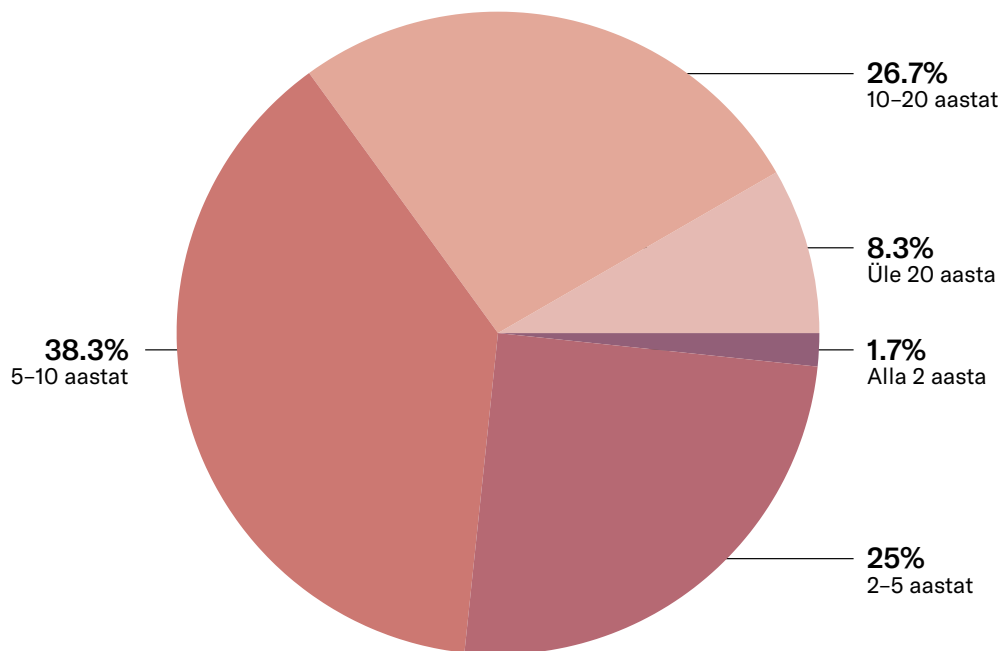
Küsitluse tegemise hetkel oli Music Estonia liikmete arv 105. Liikmeküsitlusele vastas kokku 60 liiget, mis on 57% kogu liikmeskonnast. Võrreldes esimese aasta küsitlustega, kui vastas üle 80% liikmetest (kokku vastas 61 liiget 84 liikmest, 73%), ning möödunud aastaga, mil küsitlusele vastas 54 liiget 92st (59%), on vastajate osakaal langenud.

JOONIS 1. MUSIC ESTONIA LIIKMETE TEGEVUSVALDKONNAD.

Nagu on näha jooniselt 1, siis suur osa Music Estonia liikmetest tegutseb korraga mitmes tegevusvaldkonnas. 60 liiget jaotas oma ettevõtmised 16 tegevusala vahel 171 korral, nii et üks ettevõtja tegutseb keskmiselt pea kolmes valdkonnas. Võrreldes varasemate küsitlustega tegelevad tänavuaastasele küsitlusele vastanud enamates valdkondades kui 2020. ja 2022. aastal küsitlusele vastanud: 2020. aastal tegutses keskmine vastaja natukene vähem kui kahes loetletud valdkonnas; 2022. aastal veidi enamas kui kahes ja 2023. aastal pea kolmes valdkonnas.

Enim (29 vastajat, 48,3%) oli küsitlusele vastanute hulgas liikmeid, kes tegutsevad kontserdikorraldajana ja ühtlasi olid need vastajad ka profiili poolest väga erinevad (vastajate seas oli neid, kelle kogutulu jäi alla 10 000 € kui ka neid, kelle kogutulu ulatus üle 2 miljoni; oli nii alla 2 kui ka üle 20 aasta tegutsenud ettevõtteid). Järgnesid *management*'i-teenust pakkuvad ettevõtted (23 vastajat, 38,3%) ja autorid/esitajad (20 vastajat, 33,3%). Üldjoontes on vastajad samast tegevusvaldkonnast kui 2020. ja 2022. aastal küsitlusele vastanud, kuigi on märgata artistide/esitajate osakaalu vähenemist ja *management*'ide tõusu vastajate hulgas. Võrreldes eelmiste liikmete küsitlustega, mil artiste ja esitajaid oli vastajate seas *management*'idest märgatavalt rohkem, siis tänavu oli *management*'idest vastajaid rohkem kui artiste/esitajaid – nii on artist/esitajate arv igal korral kahanenud (2020. aastal 31 vastajat; 2022. aastal 25 vastajat ja tänavu 20 vastajat) ning *management*'ide arv kasvanud (2020. aastal 17 vastajat, 2022. aastal 18 vastajat ja tänavu 23 vastajat).

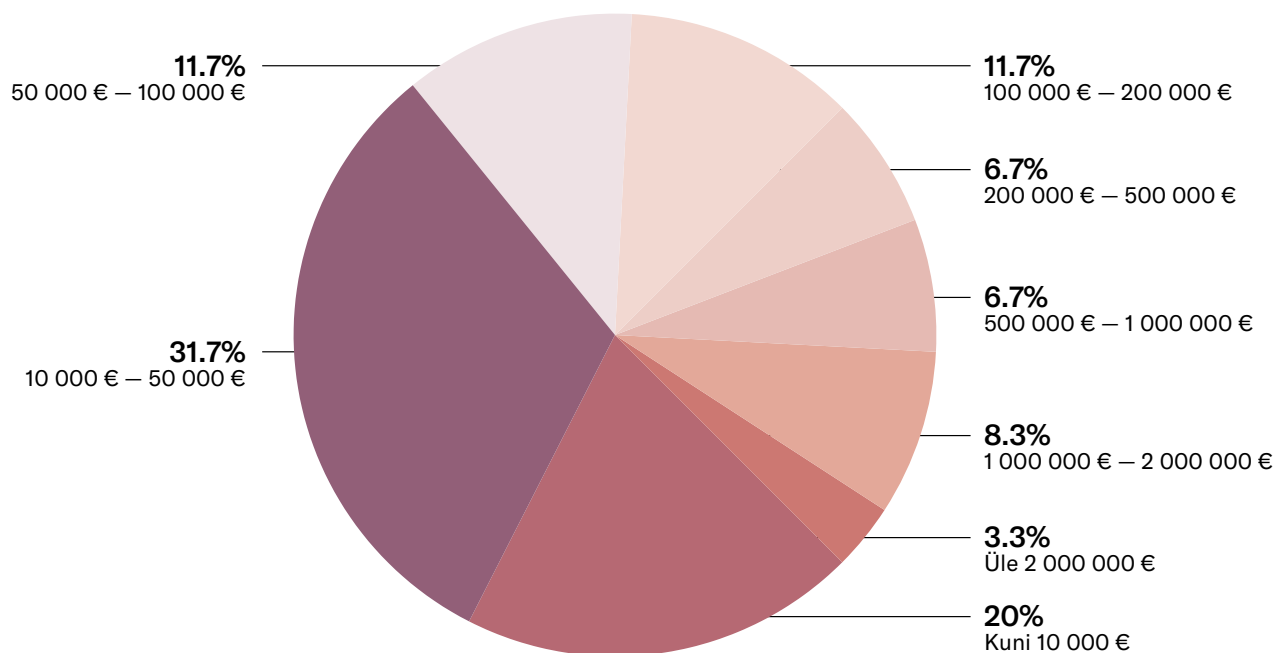

JONIS 2. MUSIC ESTONIA LIIKMETE ETTEVÖTETE TEGUTSEMISAEG.

Üle kolmandiku vastanute ettevõtetest on tegutsenud üle 10 aasta ning kuigi valdav osa nende seast on liikmed, kes on seotud kontserdikorraldusega, siis paljud vastanutest on lisaks tegevad ka kõikvõimalikes muudes rollides, mis on välja toodud joonisel 1. Tegevuste paljusus iseloomustab ka ülejäänut üle 60% vastanutest, kes on tegutsenud alla 10 aasta. Nagu möödunud aastatelgi, nii moodustavad tänavugi üle viie aasta tegutsenud ettevõtted vastanutest ca 75%. Nii et jätkuvalt liikmeskonnast neljandik on võrdlemisi uued ettevõtted.

MUSIC ESTONIA LIIKMETE TULUD 2022. AASTAL

Kui võrrelda Music Estonia liikmete kogutulu 2022. aastal võrreldes varasemate küsitlustega, mil uurisime nende kogutulu kohta aastatel 2018–2021, siis on näha, et küsitlusele vastanutest tänavugi oli veidi üle poolte vastanute kogutulu kuni 50 000 €.

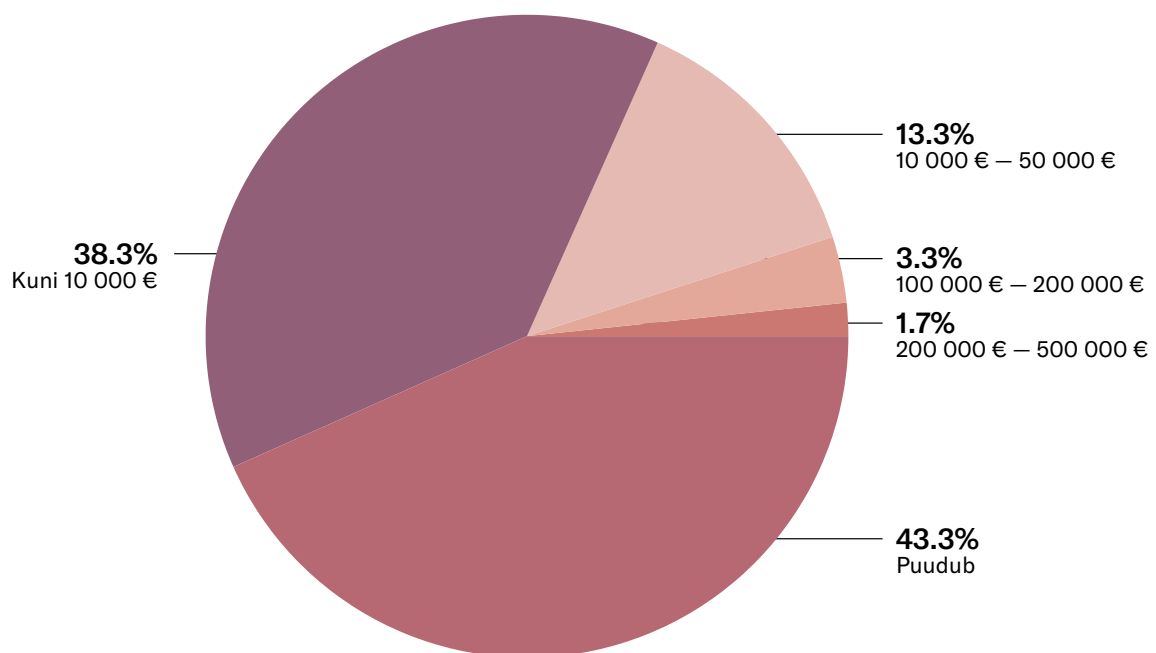
JONIS 3. MUSIC ESTONIA LIIKMETE JAGUNEMINE 2020. AASTA KOGUTULU ALUSEL.

Samas varasemate aastatega võrreldes oli tänava küsitlusele vastanute hulgas suurem nende osakaal, kelle aastane kogutulu ületas möödunud aastal 500 000 €. Üle 500 000 € kogutuluga tegijaid oli pea 20% vastajatest ehk 11 vastajat, võrreldes 2022. ja 2020. aasta küsitlustega, mil vastajate seas oli 10%-13% neid, kelle kogutulu mahtus nendesse vahemikesse (sh 2020. aasta küsitluses uurisime COVID-19 eelsete aastate kogutulude kohta, seega see muutus ei ole tekkinud otseselt sellest, kuidas koroonategevuste põhitegevust mõjutas). Sealjuures on nende tegijate seas märgatav osakaal kontserdikorraldusega seotud tegijaid – sh festivalid, kontserdikorraldajad, kontserdipaigad, tehniline tootmine –, kes mainisid oma tegevustena ka muid valdkondi (nt artist/esitya, management, tehnoloogia, tehniline tootmine). Valdav osa nendest ettevõtetest on tegutsenud 10–üle 20 aastat; oli ka üksikuid, kes on tegutsenud 5–10 aastat ja üks, kes märkis oma ettevõtte vanuseks 2–5 aastat.

Umbes viiendik on ka neid, kelle kogutulu jäi 100 000 € ja 500 000 € vahele. Kuigi nende tegijate seas oli tegijaid erinevatest valdkondadest (lisaks korraldajatele ka mitu kirjastust, *management*'i ja agentuuri, kuigi paljud neistki olid märkinud oma kõrvaltegevuseks korraldamise). Suurem osa nendest on tegutsenud 5–20 aastat (üks vastaja ka alla 5 aasta ning üks üle 20 aasta).

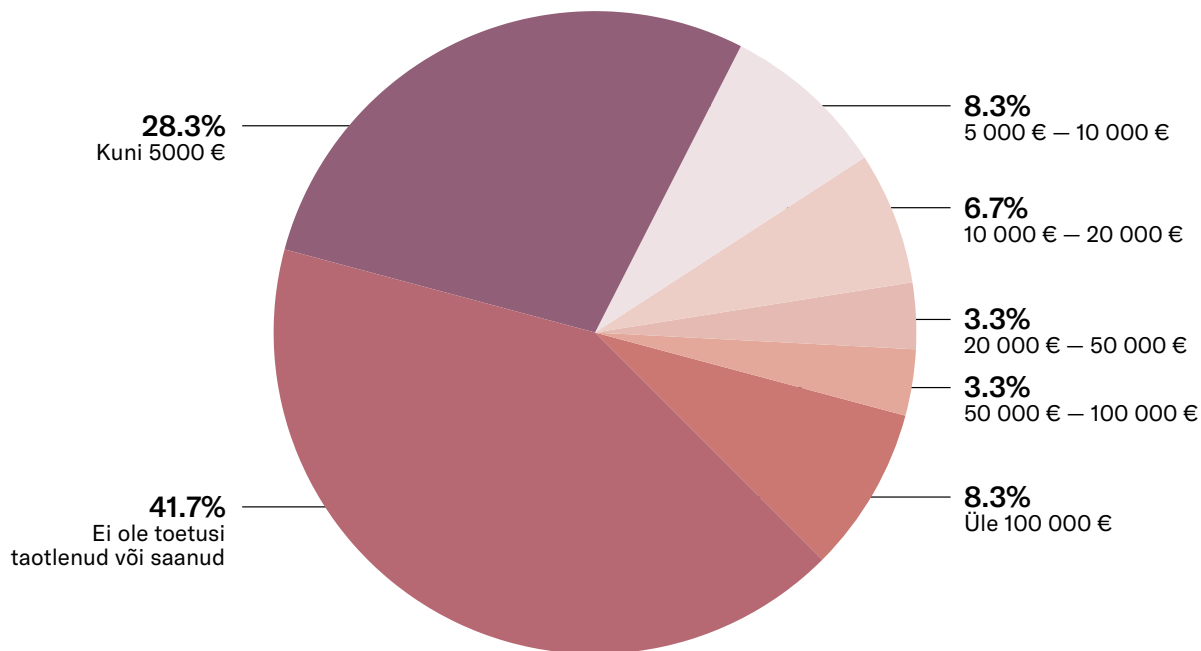
Suurima grupi moodustasid need, kelle kogutulu oli vahemikus 10 000 € kuni 100 000 € (natukene alla poole vastanutest). Selles grupis oli oluline koht neil vastajail (19 vastajat, 31,7% kõikidest vastanutest) need ettevõtted, mille kogutulu jäi vahemikku 10 000 € kuni 50 000 €. Valdav osa nendest ettevõtetest on tegutsenud 2–20 aastat; ükski sellise kogutuluga vastajast ei ole tegutsenud üle 20 aasta ja vaid üks on tegutsenud alla 2 aasta.

Neid, kelle kogutulu jäi alla 10 000 €, oli sarnaselt eelmisele aastale viiendik (2020. aasta küsitluses jäi nende vastajate arv 10% piirsesse). Valdavalt on need ettevõtted tegutsenud 2–5 aastat, märgatav osa on samuti neid, kes on tegutsenud 5–10 aastat. Kaks ettevõtet nendest oli tegutsenud 10–20 aastat ning nende seas ei olnud ühtegi ettevõtet, kes oleks tegutsenud alla 2 või üle 20 aasta.

JOONIS 4. MUSIC ESTONIA LIIKMEKÜSITLUSELE VASTAJAD 2022. AASTA EKSPORDITULU ALUSEL.

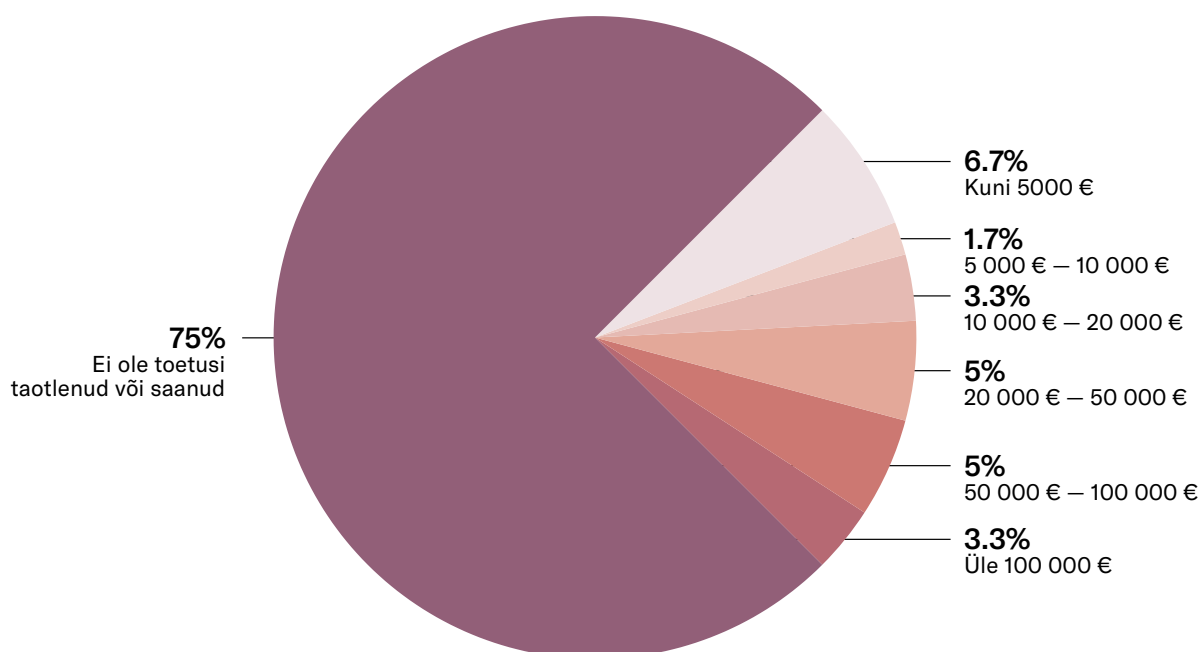
Samas ettevõtteid, mille eksporditulu 2022. aastal oli vähemalt 10 000 €, oli igasugust tüüpi ettevõtete seas – nii nende seas, kes teenisidki aasta jooksul kogutulu vaid 10 000 € kuni 50 000 €, kui ka suurema kogutuluga ettevõtete seas. Samas, üle 50 000 € ekspordis vastanutest vaid kaks ettevõtet (ühe ettevõtte tulud ekspordist jäid 100 000 € kuni 200 000 € vahele ja teise omad 200 000 € kuni 500 000 € vahele). Tasub aga silmas pidada, et sellise arvestuse puhul pole paljud vastajad arvestanud välismaalaste ostetud kontserdipileteid Eestisse. Niisiis, arvestamata turistide kulutusi, mille puhul müügitulu tekib Eestis, võib öelda, et laias laastus küsitlutele vastanutest veidi üle 40% ei teeninud üldse eksporditulust ja veidi üle poole teenis eksporditulust kuni 50 000 €, sealjuures 10 000 €–50 000 € eksporditulu teenis 8 vastajat (13,3%).

JOONIS 5. AVALIKU SEKTORI TOETUSED MUSIC ESTONIA LIIKMETELE 2022. AASTAL.

Kui möödunud aastatel olid vähemalt pooled vastajatest avalikest toetustest täiesti sõltumatud, siis tänava oli nende vastanute osakaal langenud ca 40% (25 vastaja) juurde. Samas, kuna vastajate arv on võrdlemisi madal, siis ei maksa sellest kaugeleulatuvaid järeldusi teha, sest liites kokku toetusi üldse mitte saanud vastajate arvu ja kuni 5000 € toetusi saanud vastajate arvu, saame tulemuseks 70% vastanutest, mis jääb samasse suurusjärku möödunud aastate vastustega. Küll aga oli vastajate hulgas võrreldes möödunud aastatega mitu tegijat enam, kes olid saanud avaliku sektori toetust möödunud aastal üle 100 000 €.

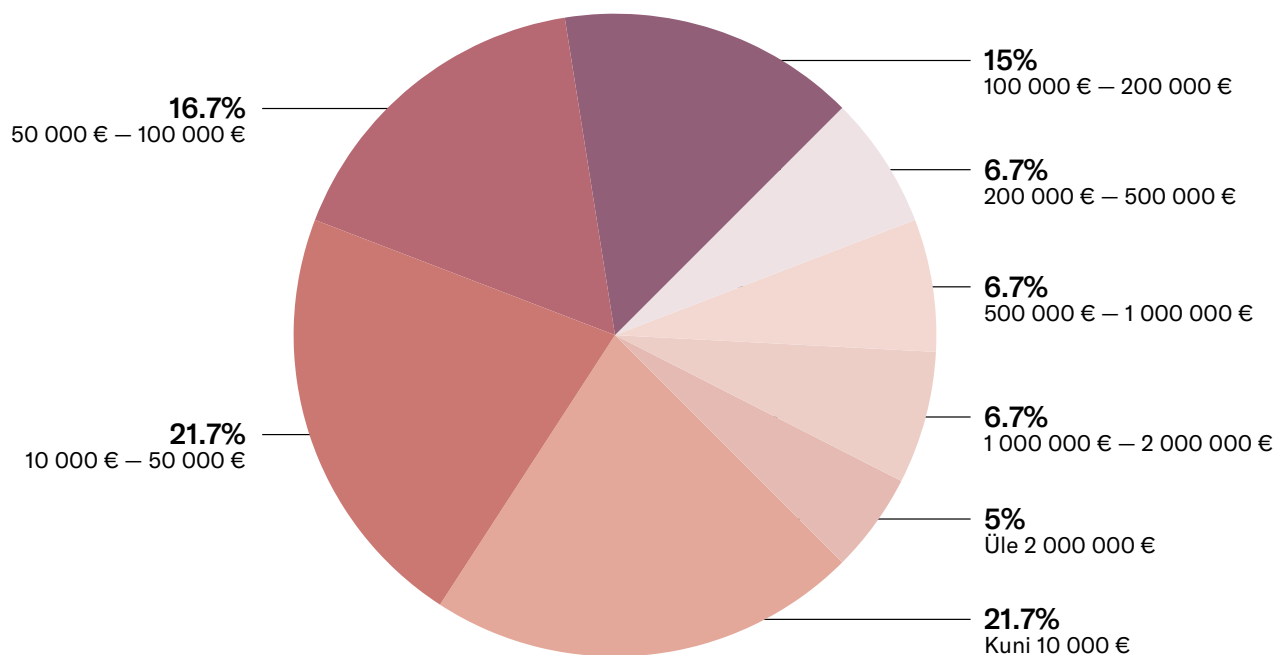
Ühtlasi, kuna 2022. aasta alguses olid COVIDi tõttu veel kehtestatud piirangud, siis jagati jätkuvalt ka kriisiabi, millest sai tuge neljandik, samal ajal kui 2021. aastal oli kriisiabi toetustest tuge saanud üle 40% vastanutest. Kriisiabi said erinevatest tegevusvaldkondadest ja erinevat kogutulu teenivad ettevõtted.

JOONIS 6. AVALIKU SEKTORI KRIISIABI MUSIC ESTONIA LIIKMETELE 2022. AASTAL.

MUSIC ESTONIA LIIK METE TULUDE PROGNOOSID 2023. AASTAKS

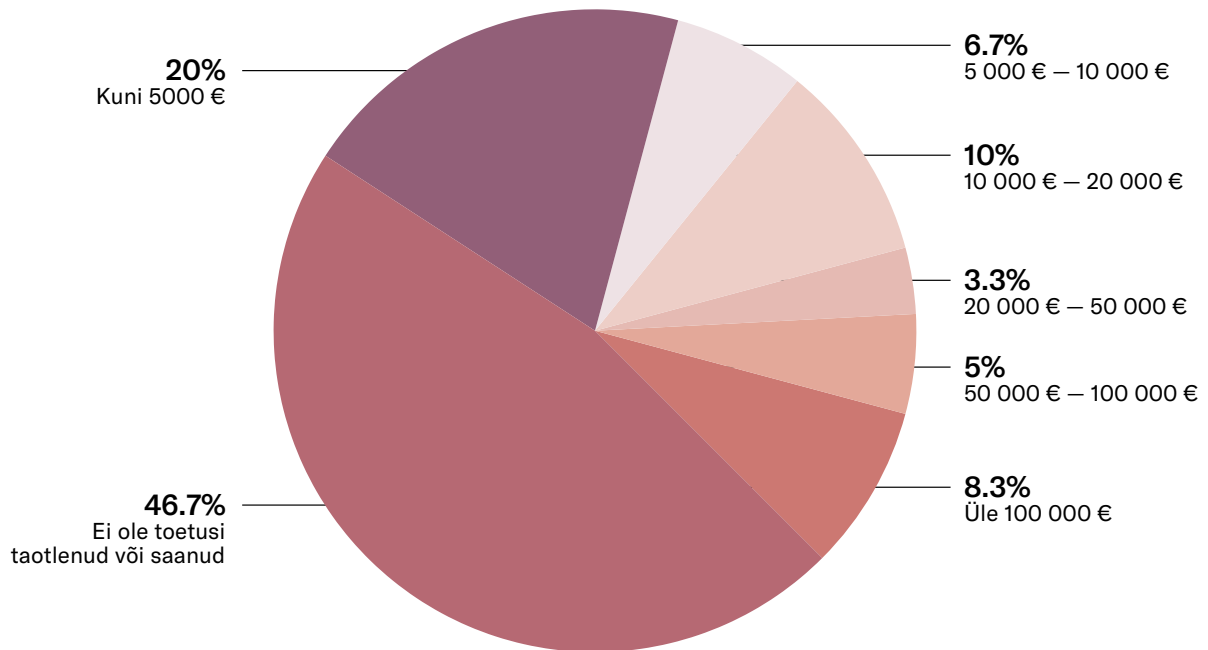
Kui võtta aluseks küsitlusele vastanud ettevõtete prognoosid 2023. aastaks, siis nende vastajate osakaal, kes prognoosivad tänavuaastaks kogutulu üle 500 000 € on sama palju, kui neid kelle kogutulud kokku moodustasid üle 500 000 € ka 2022. aastal (11 vastajat ehk veidi alla viiendiku vastajatest). Neid, kelle kogutulu jääb alla 10 000 € on samuti u viiendik (nii nagu ka 2022. aasta puhul oli), nagu ka neid, kes sarnaselt 2022. aastale prognoosivad oma kogutulu ka tänavuseks 100 000 € kuni 500 000 €. Kõige suuremat muutust on näha aga nende puhul, kelle kogutulu oli 2022. aastal 10 000 € kuni 50 000 € ja kes prognoosivad 2023. aastaks oma ettevõtte kogutuluks 50 000 € kuni 100 000 € – nende seas on nii *management'e*, tehnoloogiaettevõtteid kui ka muid tegijaid.

Joonis 7. Music Estonia liikmete jagunemine 2022. aasta kogutulu prognoosi alusel.

Need, kes prognoosivad, et on tänavugi avaliku sektori toetustest täiesti sõltumatud, on võrreldes 2022. aastaga kõrgem (peaaegu pool, s.o 28 vastajat ja 46,7%). Koos nende vastajatega, kes prognoosivad 2022. aastaks kuni 5000 € toetust moodustavad kõik vastajad nagu 2022. aastagi puhul u 70% kõikidest vastanutest. Võrreldes nende vastajate arvuga, kelle avaliku sektori toetused olid 2022. aastal üle 100 000 €, prognoosib 2023. aastaks toetusi üle 100 000 € sama arv ettevõtteid.

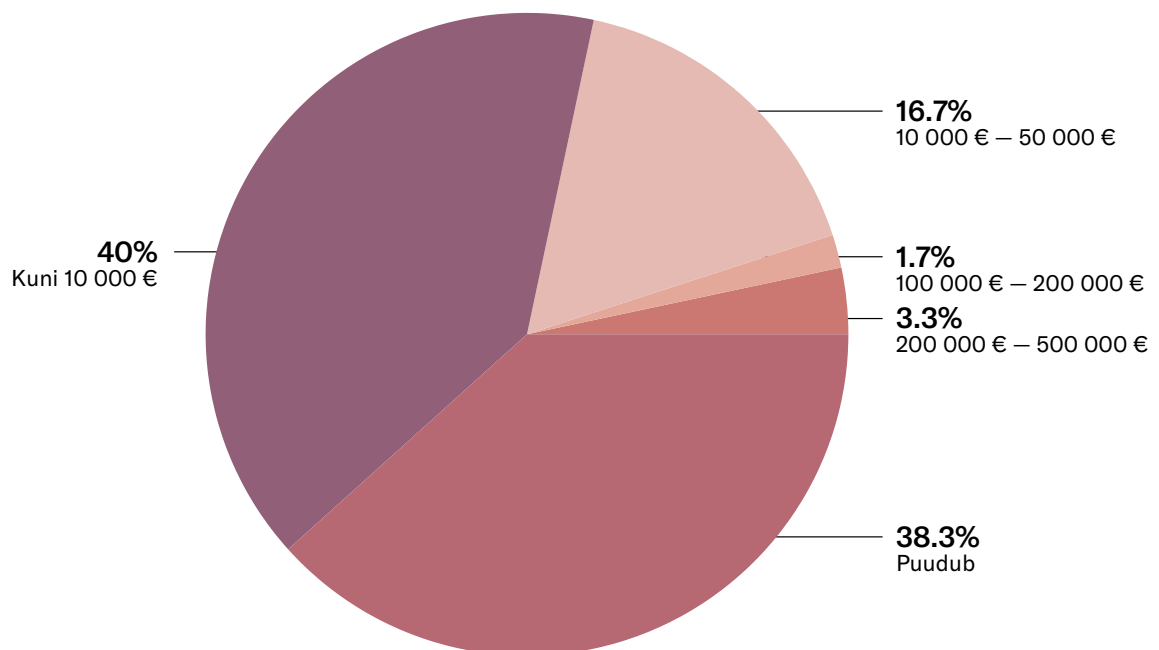

JONIS 8. MUSIC ESTONIA LIIKMETE AVALIKU SEKTORI TOETUSTE PROGNOOS 2023. AASTAKS.

Võrreldes 2022. aastaga, mil eksporditulused ei teeninud üldse üle 40% vastanutest, siis 2023. aasta puhul jääb selliste vastajate arv määr alla 40%; neid, kelle eksporditulu peaksid olema tänavu kuni 50 000 €, on veidi alla 60% ning neid, kes prognoosivad ekspordituludeks üle 50 000 €, on sarnaselt 2022. aastaga, samuti kolm. Neid, kes prognoosivad eksporditulu 10 000 € kuni 50 000 € oli ühe ettevõtte võrra rohkem.

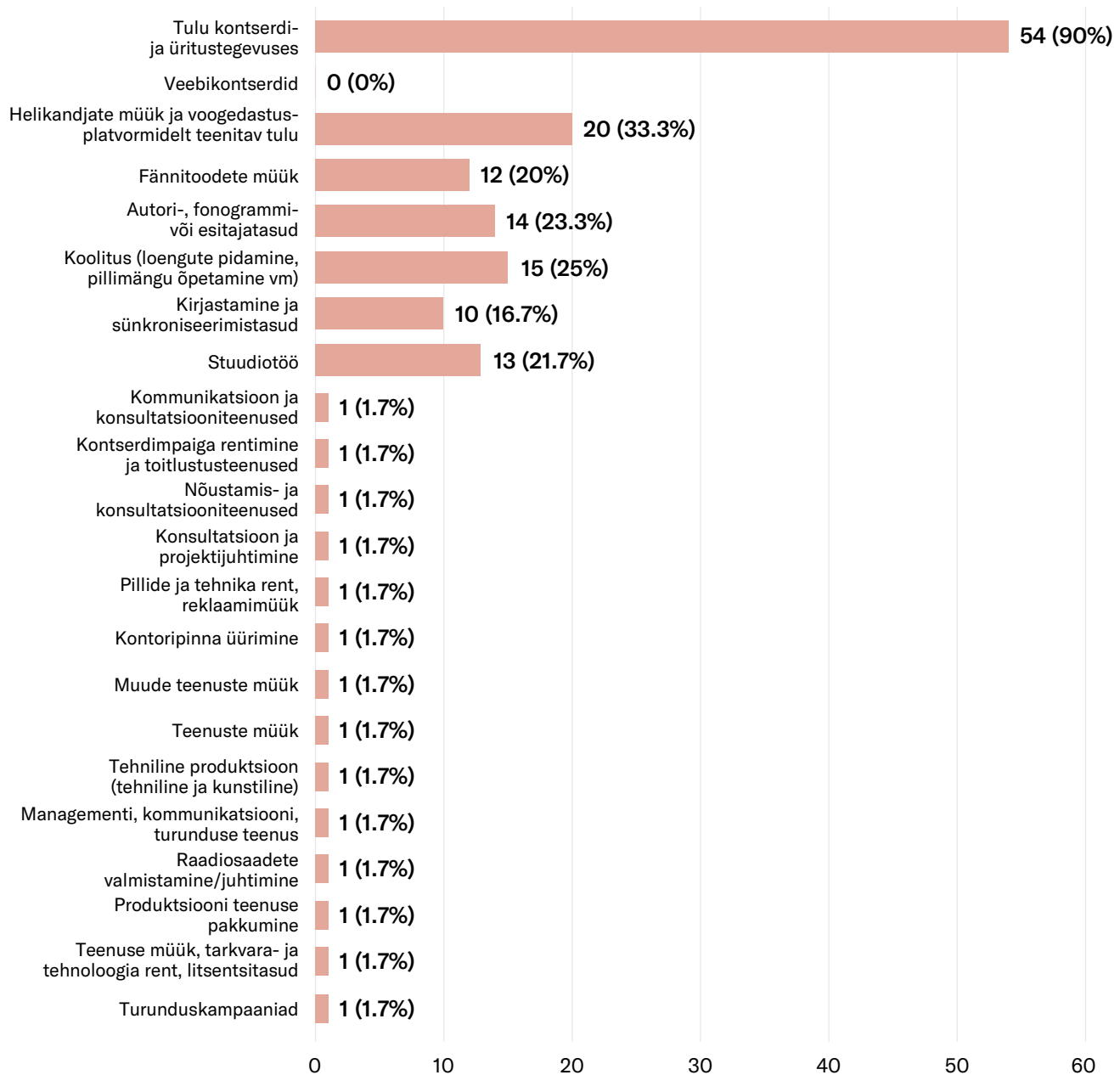
Eksporditulused prognoosivad eelkõige agentuurid, esitajad, mäenedžmendid jms ettevõtted. Üksikud üle 100 000 € eksporditulused prognoosivad ettevõtted toimetavad tehnilise produktsiooni, kontserdipaiga ja mäenedžmendi/artistidena. Eksporditulud puuduvad paljude korraldajate puhul, sest ka välismaalt ostetud pääsmeid ei arvestata ekspordi alla.

JONIS 9. MUSIC ESTONIA KÜSITLUSE EKSPORDITULUDE PROGNOOS 2023. AASTAKS.

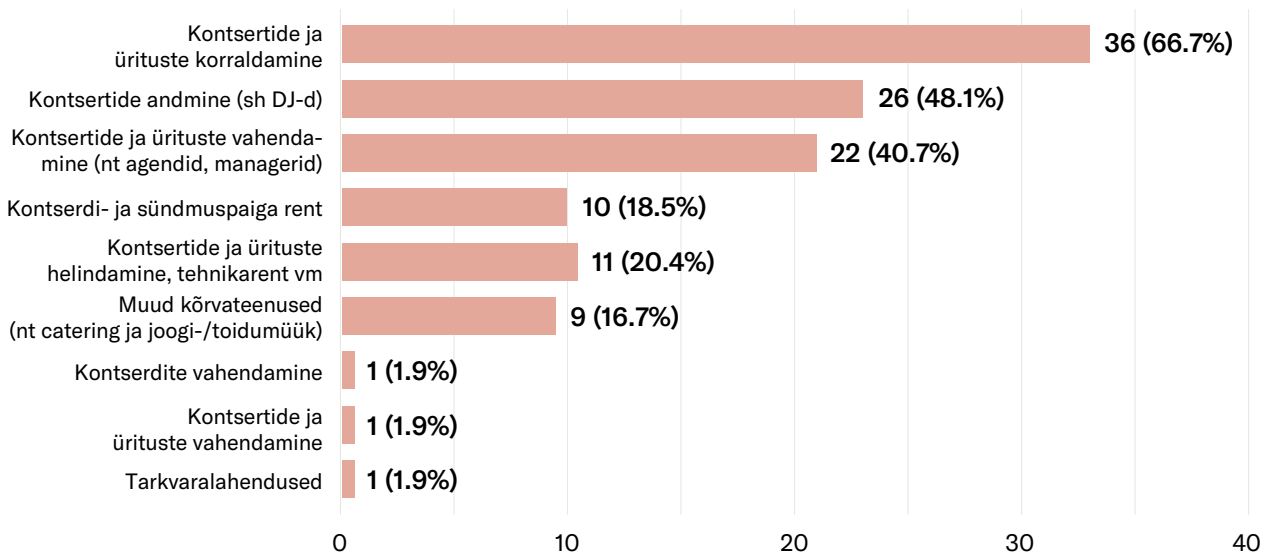
Tuluallikate osas teenivad tänavusedki vastajad valdavalt tulu kontserdi- ja üritustegevusest; samas kolmandik (20 vastajat) arvestas peamiste tuluallikate sekka ka salvestistega seotud müügi. 20%-25% (10-15) jaoks oli oluline ka autori-, fonogrammi- ja/või esitajatasud; fännitoodete müük; koolitus; kirjastamis- ja

sünkroniseerimistasud jm – neljandikul moodustasid tulud nendest allikatest üle 50%. Neid, kelle jaoks tulud kontserdi- ja üritustegevustest moodustasid aga alla 50%, oli kokku 9 vastajat (15% kõikidest vastanutest; 16% nendest, kelle peamiste tuluallikate hulka kuuluvad tulud kontserdi- ja üritustegevusest). Üksikud loetlesid peamiste tuluallikatena ka muid teenuseid (vt Joonist 10).

JOONIS 10. LIIKMEKÜSITLUSELE VASTANUTE PEAMISED TULUALLIKAD.

Kontserdi- ja üritustegevusega seotud tuludest teenis 2/3 vastajaid kontsertide korraldamisest; u pool kontsertide andmisest (profileerides end sageli ka ise korraldajaks) ning u 40% ürituste vahendamisest (agentuurid, mänezõmendid jne). Viies (9–11 vastajat) nimetas kontserdi- ja üritustegevusest teenitava tuluna kontsertide ja ürituste helindamist, renti vms; sündmuspäiga renti või muid kõrvalteenuseid (*catering*-, toidu- ja joogimüük vms).

JOONIS 11. VASTANUTE TULUD KONTSERDI- JA ÜRITUSTEgevusest.

TULUALLIKATE MUUTUS

Küsisime liikmetelt ka seda, milliseid muudatusi nad on viimase aasta jooksul oma ettevõtte arendamisel teinud ja/või milliseid planeerivad teha lähitulevikus; ühtlasi, kas nad prognoosivad ka tuluallikate muutust. Tegemist oli avatud küsimusega, mis oli vastajatele kohustuslik.

Kuna vastused olid väga eriomelised, siis et kuidagi vastuseid süstematiseerida, liigitame need siinkohal kogutulu alusel.

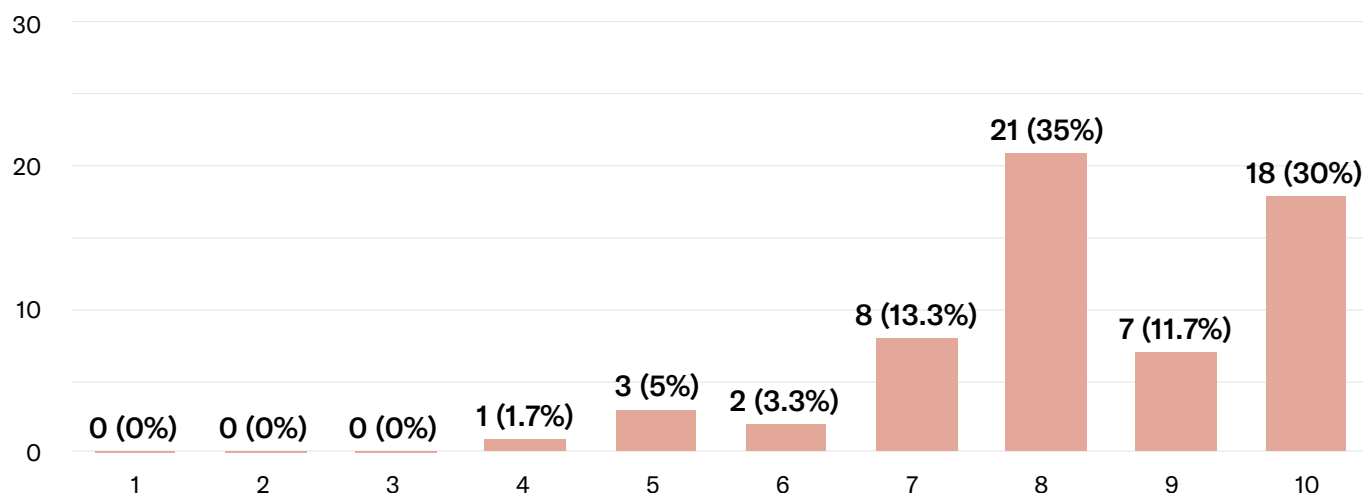
Üldjuhul need ettevõtted, mille kogutulud 2022. aastal ületasid 500 000 €, planeerivad kõik mingil määral arendustegevusi (v.a üks 11st). Need arendustegevused on seotud kas juba seniste põhitegevustega – puudutab peamiselt üle 20 aasta vanuseid ettevõtteid – kontserdi- ja üritustegevuse vallas uute nišside katmine (nt uus minifestival, uus lähenemine programmipoliitikas jne), olulise inimese vahetumine töökeskkonnas vms. Alla 20aastaste suurima kogutuluga ettevõtete puhul võib täheldada nii plaane arendada keskeid tööprotsesse (digitaalsete lahenduste juurutamine); ekspordiga seotud tegevusi või plaane seoses uute teenuste pakkumisega ning tuluallikate otsimisega.

Need, kelle tulud jäid 2022. aastal 50 000 € kuni 500 000 € vahele, suuri arendusplaane välja ei toonud; küll aga suuremat otsingut eksporditegevuste ja uute tuluallikate osas võib näha kuni 50 000 € kogutulu teenivate ettevõtete seas, kus sageli (väheste eranditega) on tööl 0–1 inimest.

2. TAGASISIDE SENI TEHTUD TÖÖLE

Aruande siinses osas annavad Music Estonia liikmed tagasisidet MTÜ Music Estonia tööle, sõnastavad oma vajadusi ning teevad ettepanekuid tulevikuks.

2.1 ÜLDINE RAHULOLU MUSIC ESTONIA TEHTUD TÖÖGA

JONIS 12. KÜSIMUSTIKULE VASTANUTE RAHULOLU MUSIC ESTONIA TEGEVUSEGA

Ca 75% (46 vastajat) vastanutest hindasid Music Estonia tööd vähemalt 8 punktiga; 16,6% (10 vastajat) 6–7 punktiga; üks inimene punktiga 4 ja 5% (3 inimest) inimest hindega 5. Kuna möödunud aastatel toimus hinnangu andmine 5 punkti skaalal, siis mõneti on keeruline tulemust möödunud aastatega võrrelda, aga laias laastus vastab see varasemate aastate vastajate hinnangutele.

Senist tööd kommenteerinud vastajate tagasiside võib jagada kolmeks:

1. mõned andsid juhtnööre, mida tulevikus võiks paremini teha;
2. märgatav hulk vastajaid ütles, et on uued või pole Music Estonia tegemistega väga kursis (nende vastajate hinnang senisele tööle jäi 4 ning 10 punkti vahele);
3. palju toodi positiivseid näiteid seni tehtud tööst.

Tähtsamate teemadena tagasisides võib välja tuua selle, mis puudutab:

- infovahetus ja kommunikatsiooni;
- koostööd, kontakte ja Music Estonia positsioneerimist võrrelduna muude ühingute ja seltsidega;
- koolitustegevusi.

2.1.1 INFOVAHETUS JA KOMMUNIKATSIOON

Üldiselt ollakse infovahetusega rahul ja nt uudiskirja peetakse heaks ning informatiivseks ja kiidetakse Music Estonia töötajate abivalmidust. Sellegipoolest on neid, kes pole kursis, millega Music Estonia tegeleb – nende seas on tegijaid, kellel pole väidetavalt olnud aega süveneda. Lisaks on ka neid, kelleni polevat jõudnud infot, mida nad ootavad.

Valdavalt positiivne tagasiside	Inforuumist väljas
<ul style="list-style-type: none"> → Saan alati vajaliku infot. → Infoga kursis hoidmine → Info liikumine on sujuv. → Informatiivne ja väga toetav	<ul style="list-style-type: none"> → Nii piinlik on seda tunnistada aga ma tegelikult ei oska kommenteerida aga usun, et siiski suurepärasest tööd. → Kui kriisiajal oli ettevõtte väga selgelt nähtaval ja esindusorganisatsioonina ülioluline ja vajalik, siis päris ausalt öeldes on mul viimasel aastal pigem keeruline sellele küsimusele vastata, et mis “kasu” mul liikmeks olemisest on. → Ootaksin veel rohkem rahvusvahelisi õpi/koolitus/jms võimalusi. Samuti ootan natuke rohkem teavet rahvusvaheliste ja ka siseriiklike koostöö võimaluste kohta, näiteks erinevate loomeliitude ja organisatsioonide tegevuste kohta, heade praktikate ja oluliste uudiste kohta.

TABEL 1. INFOVAHETUS JA KOMMUNIKATSIOON – ILLUSTRERIVAID KOMMENTAARE.

2.1.2 KOOSTÖÖ, KONTAKTID JA POSITSIONEERIMINE

Rahvusvahelise esindatuse ja koostööga ollakse üldjoontes rahul, küll aga tuuakse välja, et koostöö kohalike tegijatega võiks olla tugevam, nt et festivalid või kohalikud sündmused oleksid rahvusvaheliselt nähtavamad. Jätakuvalt – nagu möödunud kordadelgi – on üksikuid liikmeid, kes tõstsid esile, et võiks leida aset ka koolitusi või tegevusi väljaspool Tallinna ning klassikaline muusika võiks rohkem olla mingil viisil kaasatud. Kuigi neid teemasid on igal aastal maininud üksikud, siis teisalt ei ole Music Estonia liikmete seas ka väga palju liikmeid väljastpoolt Tallinna või ka neid, kes oleksid tegevad klassikalise muusika vallas, seega v-b teema marginaalne, kuid järjepidev tõstatamine on seotud sellega, kes Music Estonia liikmeks on astunud.

Väga suure tugevusena töid paljud liikmed välja Music Estonia kui erinevate tegijate ühendaja ja toe kontaktivõrgustiku laiendamisel. Teisalt, ei pruugi kõikides tegevustes see täit efekti leida – nt kui tegevused ja liikmed on kõik koondunud Tallinna ning klassikaline muusika ei tunne end kaasatuna, siis mõneti võib nendele aspektidele tähelepanu pöörates peituda võimalus avaldada Music Estonia positiivset mõju kohalikul muusikavaldkonnale laiemalt. Teisalt on loomulikult Eesti väike ja iseasi küsimus on see, kui palju ja kuhu regionaalsusest mõeldes tähelepanu suunata? Või klassikalise muusika puhul: mis on spetsiifiliselt need tegevused, mis aitaksid klassikalise muusika ettevõtjaid rohkem kaasata? Või kuivõrd võiks žanripetsiifiline lähenemine või regionaalsusele suurem tähelepanu pööramine häirida neid tegevusi, mis peaksid olema suunatud muusikaettevõtjatele laiemalt (eriti arvestades seda, et ressursse on alati piiratult)? Need küsimused võivad muutuda aina enam oluliseks ka selles vaates, et ettepanekuid arenguvõimalusteks võib märgata ka teistes (nii klassikalist muusikat kui ka erinevaid piirkondi puudutavates) teemavaldkondades (nt festivalide, kontserdipaikade kaasatus ja nende rahvusvaheline nähtavus).

Märksõna koostöö tasub siinses punktis mõista laiemalt ning mida laiemalt seda mõtestada, seda enam nähtub, et sujuva koostöö soodustamisel kerkib aina enam esile ka küsimus, kuidas Music Estonia soovib end positsioneerida võrreldes teiste liitudega, nt nii nagu möödunud aastatel, leidus tänavugi paar vastajat, kes töid välja, et ei saa aru, kuidas Music Estonia võrreldes teiste liitudega positsioneerub, sh kuidas tehakse koostööd omavahel ja milles eristutakse (seostub ka kommentaariga punktis „Infovahetus ja kommunikatsioon“ – „Inforuumist väljas“).

Positiivne tagasiside	Arenguvõimalused
<p>→ Super töö ja kogukond ning kontaktivõrk. Kõik väga kaasamõtlevad ja abivalmid. Eriti käesoleval aastal tunnen, et suurenenud suhtlusest on väga palju abi olnud.</p> <p>→ Väga head tööd on tehtud, et luua vajalikke sidemeid välismaal ning hoida meie artiste ka piiride taga pildis (või tekitada neile võimalusi, et nad seda ise saaksid teha).</p> <p>→ Näen, et Music Estonia toob organisatsioonina muusikaringkonda värsket mõtlemist ning tal võib olla edaspidi võime erinevate žanrite inimesi kokku tuua ning läbi selle arendada uusi kvaliteete, koostööd jne.</p> <p>→ Väga olulist tööd teete. Sellel tugistruktuuril on laiem mõju kui konkreetne workshop, koosolek, seminar või ekspordisuunaline projekt ja toetus. Need kõik asjad on olulised. Aga võib-olla olulisem isegi on see, mis tunde see organisatsioon väikeettevõtjas tekitab: et ollakse osa millestki suuremast, ja liigutakse koos eesmärkide suunas ehitada välja päris muusikatööstuse haru. Omaette või üksnes mõne teise ettevõtjaga asju arutades hääbuks eesti muusikaettevõtlus peagi - see on raske, sageli väikse kasumimarginaaliga, riskantne tegevus, kust tuhina kadudes võivad kaduda ka tegijad.</p>	<p>→ Suurfestivalina tunneme, et Music Estonia fookus on pigem muul kui festivalide arendamisel. Väga oleme rahul Music Estonia ja EAÜ ühise ekspordifondi tööga - operatiivne ja hästi läbi viidud. Loodame, et ühel hetkel Music Estonia leiab võimaluse lisaks TMW raames rahvusvahelise fookuse arendamise ka teiste spetsiifiliste festivalidega koostööks ja rahvusvaheliste võimaluste pakkumiseks antud valdkonna muusikutele.</p> <p>→ Music Estonia keskendub peamiselt ekspordile. Eestis toimuva rahvusvahelise muusikafestivalina on meie suund pigem teine.</p> <p>→ Hea, et on Music Estonia! Kuna ma ei ela Tallinnas, siis on paraku koosolekutel osalemine minu jaoks keeruline ning ei ole viimasel ajal õnnestunud. Vaadates allolevat nimekirja, siis olen üsna vähest osa saanud/võtnud. Hetkel tunnen, et side ME-ga on jäänud nõrgemaks. Koosolekute ajad võiksid olla suurema varuga paigas, siis ehk õnnestuks ka rohkem osaleda.</p> <p>→ Kontsertpaikadele oli vanasti vähem tähelepanu aga see vist paraneb.</p> <p>→ Sooviksin rohkem tegevusi klassikalise muusika suunal, hetkel need puuduvad. Muus osas kõik väga muljetavaldav.</p> <p>→ Väga tubli esindatus rahvusvahelistel üritustel, edasiareng networking ürituste korralduses. Koduturul on festivalina veidi keeruline suhestuda tegevustega. Kindlasti on edasiarenemise ruumi kommunikatsiooni suunal. Eesti muusikute edusammud välisurgudel - oleme TMW poolt valmis koostööks nagu alati :) ja mida rohkem tekib eraldi haruteemasid (managerid), seda rohkem vaja teadlikult hoida koos ka tervikpilti. ja mida rohkem tekib eraldi teema-harusid, on küsimus, mis just need aga mitte teised.</p>

TABEL 2. KOOSTÖÖ, KONTAKTID JA POSITSONEERIMINE – ILLUSTREERIVAD KOMMENTAARE.

2.1.3 KOOLITUSTEGEVUSED

Kuna paljud vastajad ei kommenteerinud oma hinnanguid ja on keeruline anda kokkuvõtlikku ülevaadet suhtumisest senisesse koolitustegevusse, siis nii varasemate kui ka tänavuaastaste vastuste puhul tundub, et paljud vastajad ei ole viimasel ajal leidnud nende hulgast midagi endale sobivat.

Illustreerivaid kommentaare:

- *Üldiselt on äge, et Music Estonia pakub Eestis erinevaid võimalusi, kuid iseenda profiil on viimaste aastatega edasi arenenud algaja staatusest juba aastaid tagasi ilmselt kaugemale jõudnud, mistap minule sobivaid või vajalikke ettevõtmisi on vähem.*
- *Music Estonia tegevusega on rahul, kuid sellel aastal ei leidnud nii palju endale olulisi üritusi/koolitusi, kui varasematel aastatel.*
- *Palju oleks veel teha liikmete erinevate vajaduspõhise õppe ja koolituse teemal*

2.2 MILLISTEST MUSIC ESTONIA TEENUSTEST, KOOLITUSTEST VÕI PROGRAMMIDEST OLED LIIK MENA OSA SAANUD?

2.2.1 ÜLE POOLTE VASTANUD LIIK METEST VÕTTIS OSA:

- valdkonna koosolekutest ja aruteludest (sh liikmete kohtumistest);
- hooaja võrgustumisüritusest JUTT & JOOK;
- sündmusest Eesti muusikaettevõtluse auhinnad (EMEA)

Neid tegevusi hinnati viie palli skaalal üldjuhul keskmiselt hindegaga 4 või 5, kõikidele nendest tegevustest andis vaid üks vastaja hinnanguks 3.

Kuna muusikaettevõtluse auhindade kohta möödunud aastatel ei küsitud, on keeruline hinnata, kuivõrd vastanute arvamused erineksid möödunud aastate omadest. Jätakuvalt püsib aga populaarsemate ettevõtmiste seas valdkonna koosolekud ja arutelud (sh liikmete kohtumised) ning hooaja võrgustamisüritus JUTT & JOOK ning nende ettevõtmistega seotud rahulolu on püsinud jätkuvalt kõrgena. Samas toodi välja, et valdkonna koosolekute puhul võiks arendada formaate ning tegelda modereeritud ümarlaudadega, mille raames valdkond saaks paremini tuttavaks ja ise teemasid algatada (vrd punkti 2.1.2 „Koostöö, kontaktid ja positsioneerimine“ kommentaare „Arenguvõimalused“ all); EMEA puhul toodi esile, et see vajaks auhindade jagamisel ajalist piirangut ning elavat esitust võiks rohkem olla; JUTT & JOOK puhul toodi esile, et ehk formaadi arendamine tooks kokku rohkem osalejaid või selle toimumisest võiks aegsamini teavitada, et oleks parem planeerida.

Võrreldes ülemöödunud aastaga oli programmides osalenute arv tänavu küsitlusele vastanute seas väiksem. Samas võib see mõneti olla tingitud asjaolust, et nii möödunud kui ka tänavu on lisandunud Music Estonia tegevuste hulka ka fondide haldamine. Uudiskirjade lugejate arvu kohta tänavu liikmeküsitluses eraldi ei uuritud, vaid selle kohta küsiti eraldi kohustusliku küsimusena hinnanguna Music Estonia töötajate tegemistele.

Hinnanguid ja nende jaotumist vaata täpsemalt siinse dokumendi Lisast 1.

Illustreerivaid kommentaare:

Valdkonna koosolekud ja arutelud (sh liikmete kohtumised)

- *Võiks ehk struktureerida parmini ja tuua sisse erinevaid formaate, et kõik omavahel parmini tuttavaks ja jagama-rääkima saada*
- *Õhkkond on positiivne ja tulemustele orienteeritud.*
- *Rohkem ku infopäevadest, tunneks puudust hästi modereeritud ümarlaudadest, kus valdkond saab rääkida ja võetakse sellest sisendit.*
- *Koosolekutel on alati hea kuulda/jagada mida valdkonna inimeste toimetustes uut ja põnevat toimub, lisaks on nendel kokkusaamistel ka väga sisukad arutelud, mis ühel või teisel viisil on kellelegi abiks.*

Hooaja võrgustumisüritus JUTT & JOOK

- *Ise saaks paremini :D . Ma ei ole kordagi saanud osaleda, sest olen ära.*
- *Minu esimesed kontaktid ja kohtumised said sealt alguse.*
- *Natuke viimasel minutil tuli see teade, et nüüd toimub, aga kõik muu super*

Eesti muusikaettevõtluse auhinnad (EMEA) sündmus

- *Vajaks ka formaadi muutust, ajalist piirangut auhindade jagamisel*
- *Väga hea.*
- *Järeldu võiks olla samas kohas, kus toimub gala.*
- *Panustab ühtsustundesse, on professionaalselt läbi viidud ja kasvatab inspiratsiooni ja tunnet, et see mida teeme on tähtis ja läheb korda.*

2.2.2 25%- 50% KÜSITLUSELE VASTANUIST VÕTTIS OSA

- erinevatest programmidest (praktikaprogramm INTRO, HEMI Music Awards ja HEMI Incubator)
- Music Estonia tegevustest (töötoad, mentorlused, vestlusringid) festivalil Tallinn Music Week;
- muudest koolitustest ja seminaridest (mille kohta me eraldi küsimustikus ei uurinud);
- välisdelegatsioonidest (nt Eurosonic Noorderslag, jazzahead!, Classical:NEXT, WOMEX vm);
- Music Estonia Live võrgustiku tööst;
- EAÜ ja ME ekspordifond;
- valdkonna uuringutest ja küsitlustest.

Neid tegevusi hinnati samuti valdavalt punktidega 4 ja 5, kuid kahe tegevuse puhul hindas üks vastaja tegevust punktiga 1 (Music Estonia Live võrgustiku töö; EAÜ ja ME ekspordifond), kuigi EAÜ fondi puhul 80% vastanutest hindas fondi punktiga 5 ja ülejäänud punktiga 4 ning Music Estonia Live tegevusi üle 75% vastanutest vähemalt punktiga 4 või 5 (valdav osa punktiga 4) ning vaid veel üksikud punktiga 2 või 3. Music Estonia Live võrgustiku töö puhul toodi positiivsena välja, et suhtlus on pidev, toetav ja informatiivne; saab vahetada kogemusi ning omandada uusi teadmisi; arenguvõimalustena toodi välja, et suurfestivalina otsene kasutegur on pigem väike ja et võiks olla põhjust osaleda selles töös ka suurema kogemustega inimestel. EAÜ ja ME ekspordifondi puhul toodi positiivsena välja, et saab kiireid vastuseid, on hästi läbi viidud ja operatiivne, asjaajamine on lihtne ning väga konkreetne; arenguvõimalustena toodi välja, et see võiks laieneda ka muudele tegevustele peale showcase-festivalide küllastamise.

Illustreerivad kommentaare:

Music Estonia Live

- *Toimub pidev suhtlemine valdkonna aktivistide ja ettevõtjate vahel*
- *Tunneme, et festivali vaade ei ole piisavalt esindatud, veidi ühekülgne, tahaks et võrgustikus oleks põhjust osaleda ka kõige laiemas kogemusega inimestel Eva Palmist Anne Ermini :)*
- *On olnud sõbralik ja toetav ning informatiivne*

EAÜ ja ME ekspordifond

- *Vajalik fond, kiired vastused. Annaks 5 punkti juhul, kui laieneks ka muudele tegevustele peale showcase-festivalide (võib ju eksisteerida ka teisi olulisi esinemisi artistide jaoks) ning kodulehel oleks võimalik eelnevalt tutvuda taotlusvooru küsimustega, et nende peale mõelda ja neid omavahel arutada.*
- *Väga konkreetne ja kasulik rahastusvõimalus välistegevusteks. Hästi läbi viidud ja operatiivne.*
- *Kaetakse ainult osa showcase kulusid - oleks aga vaja toetust ka festivalide ja tuuride jaoks- eriti praegu kui kogu transport on 30-40% kallim kui varem*

Eraldiseisvana võtsid programmidest osa väiksem arv inimesi, nii et protsendilised näitajad oleksid siin väga ekslikud. Küll aga võib üldistavalt öelda, et nende puhul – INTRO, HEMI Music Awards ja HEMI Incubator – hindas kolmandik tööd punktiga 3 (mõni üksik ka punktiga 2) ning ülejäänud valdavalt punktiga 5, mõni üksik ka punktiga 4. Positiivsena toodi välja INTRO programmi sisu ja iseloom, viidati ka heale organiseeritusele; arenguvõimalustena nähti selle ajastamist muule perioodile, kus praktikandil ei toimuks eksameid; ühtlasi nähtus, et ka juhendajate ettevalmistus kohati võis olla ebapiisav. Nii HEMI Music Awardsi kui ka HEMI Incubatori puhul toodi positiivsena välja võimalus luua kontakte, aga julgustati kandideerijaid mõtlema ka sellele, kas programmiga seotud turgudest on neile praeguses etapis kasu ning üldine korraldus jäi segaseks (mitmel korral toodi välja, et Music Estonia töö oli hästi tehtud, kuid rahvusvahelistelt partneritelt tulid segased signaalid).

Illustreerivad kommentaare:

INTRO programm

- *Praktika ei tohi kattuda praktikandi muude tegevustega nagu kool, eksamid jne*
- *See on väga hea algatus. Võib olla lisaks tasuks veel mõelda mõni nõ eksam praktikandile, et oleks motivatsiooni osaleda 100% pühendumusega. Kevad on ka üsna raske aeg üliõpilastele, seega üliõpilastest osalejad ei pruugi saada täielikult pühenduda firmale, kuhu nad töötama tulevad. Ma arvan, et parima kogemuse saaks siis, kui mõlemad pooled pistaks 110% ajast sisse.*
- *Oli suurepärase programm, aga puudu oli eksperdikoolitus bändile, et mis asi on praktikaprogramm ning millest koosneb mentordatava ja mentori suhe. Ses osas puudus igasugune kogemus ja arusaamine, et kuidas see täpsemalt võiks käia. Näib, et sama asi käib ka juhendaja kohta. Samas olime enda juhendajaga väga rahul ja oleme siiani suhtluses.*

HEMI Music Awards ja HEMI Incubator

- *Väga segane ja arusaamatu, mille põhjal otsusi tehti. Kandideerisime, küsisime hunnik küsimusi, millele vastasime, aga samas tagasisidet, et miks selline otsus jne ei saanud. Jäi segaseks meie jaoks kogu see kogemus. Ei julge otseselt kellelegi seda soovitada.*
- *Sain ülevaate Ida-Euroopa ja Balkanimaade turust. Samas ei jõudnud kaugematesse voorudesse, ja veidi jäi kogemusest puudu, et jagada lõplikku hinnangut.*

- *Veidi tundus see programm mitte just ME vaid rahvusvahelise poole pealt justkui piloot, ehk mitmed asjad tulid kuidagi kaootiliselt ja veidi ehk mitte nii struktureeritud tegevustena nagu läbimõeldud programmid. Samas saime häid tutvuseid ja kindlasti ka hea konsultatsiooni ja nõu.*

Valdkonna uuringuid hinnati 23 juhul (80% vastanutest) punktidega 4 või 5, kuid oli ka üks vastaja, kes hindas seda tegevust punktiga 2 ja 4 vastajat (15%), kes andsid sellele tegevusele hindeks 3. Tegevusi Tallinn Music Weekil hinnati samuti valdavalt punktidega 4 ja 5, kuigi oli ka üksikuid (3 vastajat, 10%), kes andsid hinnanguks 3. Valdkonna uuringute puhul tõsteti esile, et nende tegemine on väga tänuväärne selleks, et aidata valdkonda arendada ning neid võiks olla rohkem ja eksisteeriks kokkuvõtlikke ülevaateid. Tegevuste puhul TMWI arendusettepanekuid välja ei toodud ning anti vaid positiivset tagasisidet, sealjuures et on valitud head esinejad, tegevused on hästi organiseeritud ning saab sõlmida häid kontakte.

Illustreerivad kommentaare:

Valdkonna uuringud

- *Info on vajalik alati*
- *kaardistamisele järgneb kindlasti ka analüüs ja paremad otsused*
- *Seesama siin annab kindlasti mingit üldist head infot Music Estonia tegevuse arneduseks, kuid oleksin rõõmus kui saan ka ise teada nende täidetud ankeetide iseloomustustavad ja numbrilist üldkokkuvõtet, et teada, kus ma ise positsioneerun ning seda, milline on üldine seis meie liikmeskonnaga hetkel. Aitäh!*

Tegevused TMW-l

- On olnud kasulik ja informatiivne ning soov osa võtta ka edaspidi kõigest on väga suur
- Arvan, et see on suurepäraselt suudetud korraldada ja lahendada.
- TMW üldiselt on minu jaoks veidi "all over the place". Aga üldiselt ME tegevused on hästi planeeritud ja teostatud.

Muid koolitusi ja seminare hinnati taas valdavalt punktidega 4 ja 5 (pooleks, varasemad aastad natukene punkte 5 rohkem olnud). Nii nagu ka varasematel aastatel hinnati tänavugi väga kõrgelt välisdelegatsioone (2 inimest punktiga 4 ning ülejäänud 18 vastajat punktiga 5). Muude koolituste ja seminaride puhul toodi positiivsena välja, et need on andnud võimaluse vahetada kogemusi ja uut infot hinnatakse kõrgelt; võimaliku arendusena mainiti paremat kaardistust vajadustest ning nende järgi koolituste planeerimist ja et neid võiks veel tihedamini toimuda. ME ametlikud välisdelegatsioon(id): Eurosonic, MENT, jazzahead!, Reeperbahn, WOMEX puhul anti vaid positiivset tagasisidet ning hinnati kõrgelt põhjalikku ettevalmistust, head organiseeritustaset, sisukat programmi planeerimist, võimekust toetada ettevõtjaid uute kontaktide loomisel ning head tugivõrku.

Illustreerivad kommentaare:

Muud koolitused ja seminarid

- *Väga kasulikud ja vajalikud informatsiooni ühtlustamise osas nii muusikavaldkonna sees kui partneritel selle ümbruses*
- *Vaja selgemat kaardistust vajadustest ja siis nende sihitatust*
- *Viimane sync seminar oli väga põnev. Proovin võimalikult palju ikkagi kõigest osa võtta. Kuna infot liigub vähe, siis on küik kullavääriline*

ME ametlikud välisdelegatsioon(id): Eurosonic, MENT, jazzahead!, Reeperbahn, WOMEX

- *Kiidan eelmisel aastal minu kolleegi poolt kogetud Reeperbahni delegatsiooni ja programmi.*
- *Väga hästi korraldatud eesti happy hour'id ja võrgustumisüritused.*
- *Ilus boks, hea tiim. Oluline on ka paiknemine ja koostöö lähestikku Skandinaavia ja Baltikumiga.*

2.2.3 ALLA 25% VÕTTIS OSA

- mentorlusest, konsultatsioonidest, nõustamistest;
- laulukirjutajate laagrist

Mentorluse, konsultatsioone ja nõustamist hindas viis inimest punktiga 5 ja kuus inimest punktiga 4. Üldiselt toodi välja, et see on kasulik ja põnev olnud, üks vastaja tõi välja, et valik mentoritest võiks laiem olla.

Laulukirjutamise laagrite fondi hindas kokku 7 vastajat ja kõik nendest andsid punkti 5, kogu tagasiside oli tervikuna positiivne ja selle puhul toodi välja, et see panustab hästi rahvusvahelistumisesse.

Illustreerivad kommentaare:

Mentorlus, konsultatsioonid ja nõustamine

- *Läbi AMP programmi sain mentorlust, mille logidesse pöördun siiani tagasi kui töötan välja ja pakun teenuseid.*
- *Võtsin kord Minna Huuskoneniga mentorluse. Ausalt öelda see oli väga generic ja ma tunnen, et ma ei saanud sellest suurt midagi. Samas, vahel ongi olulisem inimestega lihstalt tutvuda läbi mentorluse võimaldamise. Väga äge oleks, kui teie kaudu saaks mentoriks paluda ükskõik, keda. Näiteks, kui mul oleks huvi paluda mentorlust näiteks Nils Landgreniga ja saan tema nõusse, siis teie meetmega saaks seda hinda veidi alla tuua. Sellisel moel saaks inimesed mentoriks paluda just neid, kellega neil oleks vaja tutvuda/ rääkida ja pakkuda ka mentorile motiveerivat tasu.*

Laulukirjutamise laagrite fond

- *Väga suureks abiks, et arendada seda nii kodumaiselt kui ka eelkõige tuua juurde välismaiseid artiste ja muusikuid ja laiendada meie muusikute kontakte just Euroopas.*
- *Saime tuge ja teostasime esimese laagri. Nüüd oleme juba teise juures. Väga kasulik tegevus, kus laulukirjutajad omavahel sõbrunesid ja sündis uut loomingut, millega saab ümber käia.*

2.2.4 UURISIME KA SELLE KOHTA, KAS VASTAJATE ARVATES JÄI MIDAGI OLULIST NIMETA MATA

Sellele küsimusele vastas kokku 5 inimest:

1. Manageride ühine kooskäimine on super mega!
2. Jaani kale tahaks anda tagantjärele 10 palli hindeks. Suurepärase inime ja organiseerija. Väga personaalne lähenemine.
3. Eesti muusikaturu fookuspäev :)))
4. Kontaktreis Rootsi oli eepiline - tõeliselt lahe formaat. Tavalisel töönaldal külastada muusikaettevõtet ja küsida nende töö kohta - andis võrreldamatu kogemuse konverentsiväliselt palju vabamas ja rahulikumas õhkkonnas vahetada kogemusi ja kontakte.

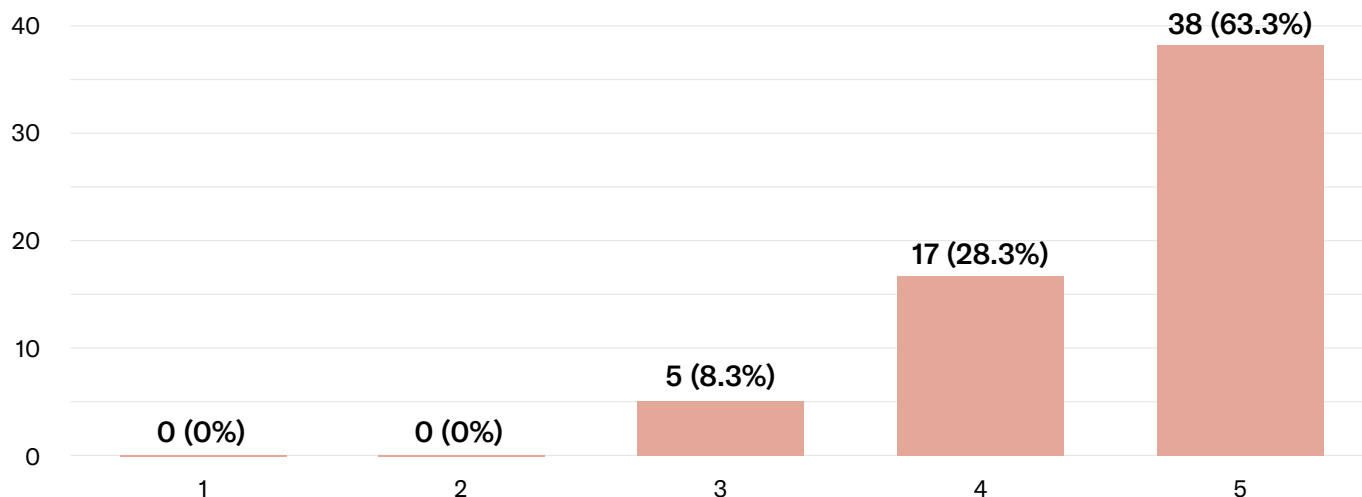
2.3 ETTEPANEKUID ARENDUSTEGEVUSTEKS

Uurisime ka seda, mida peaksime arendama või milliseid teenuseid pakkuma. Sarnaselt möödunud aastatele toodi korduvalt välja juriidilise toetava teenuse, finantsjuhtimisega seotud koolitusi ja tuge, rahvusvahelise kommunikatsiooni ja turundamise vajadust ning soovi saada enam teada, millega teised liikmed tegelevad nii kokkusaamiste kui ka kaardistuste vms abil. Toodi esile ka seda, et mentorluse suunda võiks rohkem kommunikeerida ja arendada. Korduvalt toodi välja positiivsena see, et on käivitatud mänedžeride haru.

Tükiti mainiti ka siin, et välisriikide ettevõtete külastamise formaati võiks arendada ning soodustada sealjuures enam koostööd lähiriikidega; jutuks võeti taas paaril korral ka klassikaline muusika; ühtlasi tõstatati soovi olla rohkem kursis nt sarnaste tegevustega välismaal (nt kus mujal Euroopas toimuvad laulukirjutajate laagrid) ning mainiti vajadus läbi viia valdkonna jaoks olulisi uuringuid. Toodi esile ka seda, et palju asju on hästi tehtud ning võiks lihtsalt praeguseid tegevusi edasi arendada.

- *Juriidiline nõu, sh väliseksperdid selles vallas.*
- *Koolitada eelarve koostamise ja selle nn sisu osas; baas juriidika teadmised loomemajanduse valdkonnas; ohutus ja reeglid avalike ürituste korraldamisel*
- *Praegu ei oska öelda, ootan põnevusega mänedžeride suuna tegevusi*
- *Ameerika turule lähenemine. Alati saab aidata ja rohkem rääkida sünkimiste võimalustest ja juriidilistest teemadest.*
- *Liikmete enda info jagamine.*
- *1) Suurfestivalide ja välisdelegaadid - Music Estonia toob järjepidevalt välisdelegaate TMW-le, see aga ei kata kogu valdkonna vajadusi, sest TMW mõnes žanris ei asu üles hetke olulisemad muusikud, vaid noored ja tõusvad tähed, mistõttu oleks kasulik nende žanrite jaoks koostöö valdkonna suurfestivalidega ja leida võimalu rahvusvaheliste delegaatidega Eestisse toomiseks ja fookuse leidmises.*
  - 2) *Kommunikatsioon - ingliskeelne uudiskiri Music Estonia välispartneritele, et anda infot Eestit välja, mis meie valdkonnas on aktuaalset toimumas.*
- *Tundub, et võiks pühendada rohkem energiat valdkonna kokkutoomisele. Viimasel ajal tundub, et kõik oma nurkades jälle väga laiali.*
- *Meid huvitaks kindlasti detailsemalt võimalused Eesti meeleahuutusmaastike promomisel lähiriikides, eriti Skandinaavias. Kuna meil eestil on teatavaid eeliseid sealse seadusandluse ees, siis need võimalused on põnevad . A la meelelahutusturism.*
- *Suund võiks olal tõesti, et mida teised liikmed teevad, nõ siis sisekommunikatsioon erinevatest arendusprojektidest, sündmusetst, artistide esinemistest jne*
- *Ma usun, et enim on vaja bändidel teadmisi, kuidas koostada kindlat tegevusplaani. Selleks sobib hästi mentor, kes õiges suunas bändi pushib ja kaasa liigub. Selleks võiks olla ka mingisugune formaat ja eesmärgid ME poolt kokku pandud. Kuulsin, et hakkavad uuesti mentorvoorud, millest oleks kindlasti huvitatud. Aga ma usun, et seal võiks olla selline kindel suund ja kokkulepe, mis tuleb kokku leppida, mis mentorlusperioodi vältel ka ära tehakse. Tunnen, et mul kui artistil jääb vahepeal puudu sellest pushist just, millestki konkreetsest. Managere on meil niigi vähe ja metalžanris veel vähem loota, et selltõttu ongi vaja mingi vormi kaudu minema minna.*

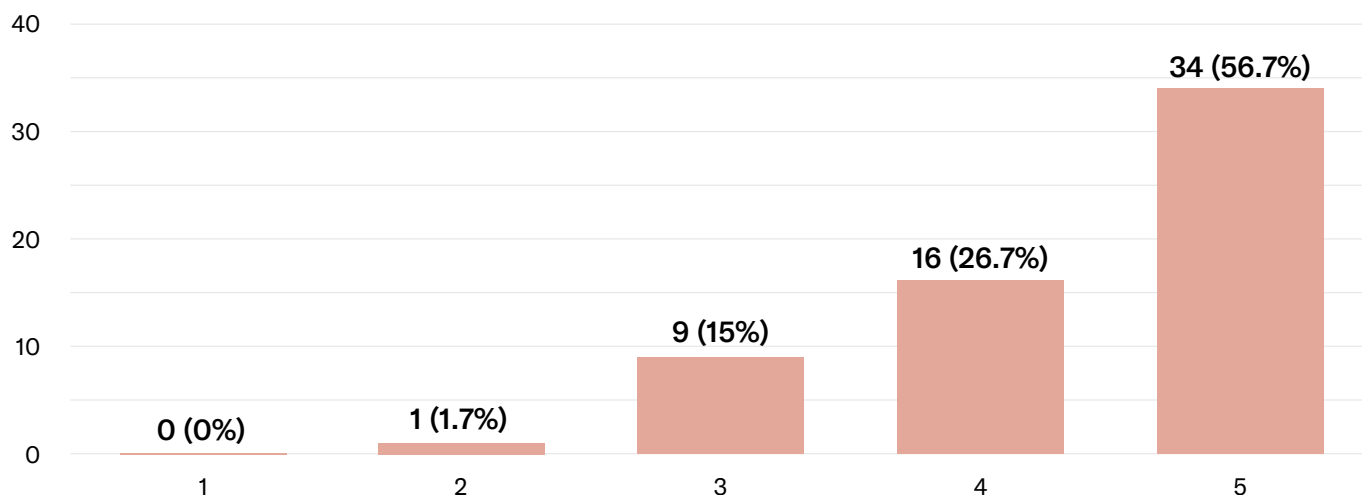
2.4 HINNANGUD MUSIC ESTONIA SENISELE TÖÖLE

JONIS 13. VASTAJATE HINNANGUD MUSIC ESTONIA SUHTLUSVALMIDUSE JA PÄRINGUTE REAGEERIMISVÕIMEKUSELE 5-PALLI SKAALAL.

Üldiselt hinnati Music Estonia suhtlusvalmidust ja päringutele reageerimisvõimekust kõrgeks. Kõikidest vastanutest andsid keskmiseks skooriks 3 vaid viis, kellest üks ütles, et kord oli vastus venima jäänud; üks ei osanud kommenteerida ja ülejäänud kolm oma hinnangut ei kommenteerinud. Üks vastaja tõi arenguvõimalusena välja, et võiks selgem olla, kes millegi eest kommunikatsioonis vastutab.

- *Alati olen saanud operatiivselt vastuseid, isegi kui vastus pole selline mis mulle meeldib.*
- *Veidi segane, mis toimub nii suure organisatsiooni kommunikatsioonis ja kes parasjagu vastutab kommunikatsiooniahelas.*
- *Senine kokkupuude on väga hea, aga veelkord - nagu öeldud, pole kahjuks liiga palju kokkupuudet olnud.*

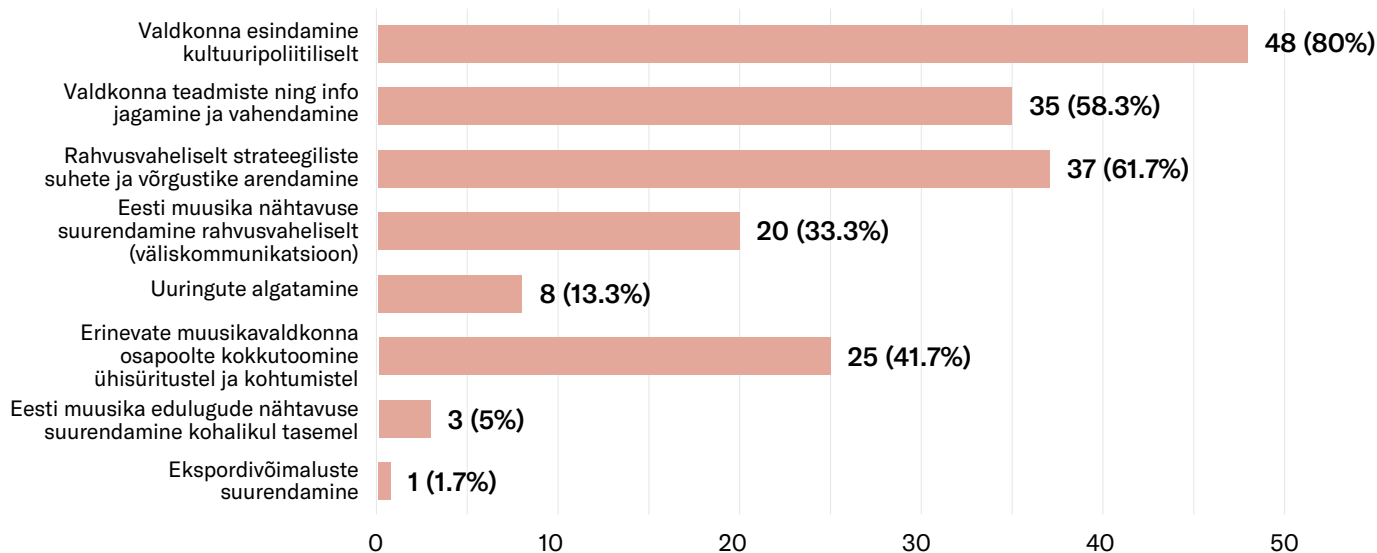
JONIS 13. VASTAJATE HINNANGUD MUSIC ESTONIA INFOKIRJADE JA KOMMUNIKATSIOONIMATERJALIDE (NT UUDISKIRI) INFORMATIIVSUSELE JA ASJAKOHASUSELE 5-PALLI SKAALAL.

Hinnangud infokirjade ja kommunikatsioonimaterjalide asjakohasusele ja informatiivsusele olid veidi madalamad kui reageerimisvõimekusele, kuigi ka selle puhul andsid üle 80% vastajatest hindeks 4 või 5 punkti. Nende seas, kes andsid hinnanguks 2 või 3 palli, oli nii neid, kes vastust ei kommenteerinud või kirjutasid, et ei oska vastata, aga toodi esile ka seda, et vahel laekub info liiga hilja; rohkem võiks jagada teavet toetuste kohta; teemad, millest kirjutatakse, neid ei puuduta; „Eesti muusika välisturgudel“ ja üks

vastaja tõi välja, et talle on sageli jäänud silma trükivead, ebatäpne info jms vead; kõrgemini hinnanud vastajad tõi arenguvõimalustena välja veel ka infovahetuse valdkonna oluliste sündmuste kohta või selle, et võiks tuua Eesti loomemajandusest kvartalipõhiseid ülevaateid. Samas toodi positiivse näidetena välja see, et jagatakse toetuste ja esitusfestivalide kohta, kuid võiks jagada infot ka muude sündmuste osas peale konverentside.

2.5 MUSIC ESTONIA KÕIGE TÄHTSAMAD ÜLESANDED EESTI MUUSIKAMAASTIKU EDENDAMISEL

1. Jätkuvalt – nii nagu möödunud liikmeküsitlustegi puhul – pidasid vastajad kõige olulisemaks valdkonna esindamist kultuuripoliitiliselt (80%, nagu möödunud liikmeküsitlustegi puhul);
2. olulisuselt teiseks teemaks rahvusvaheliselt strateegiliste suhete ja võrgustike arendamist (sel korral üle 60%, möödunud kordadel 70-75%)
3. tänavu oli pea 60% ka neid, kes peavad üheks kõige olulisemaks Music Estonia ülesandeks valdkonna teadmiste ning info jagamine ja vahendamist (samamoodi nagu I küsitluse aastal; möödunud korral vastanud pidasid seda napilt vähemtähtsaks kui erinevate muusikavaldkonna osapoolte kokkutoomist ühisüritustel ja kohtumistel).

JOONIS 15. VASTAJATE HINNANGUD, MILLISED ON MUSIC ESTONIA KÕIGE TÄHTSAMAD ÜLESANDED EESTI MUUSIKAMAASTIKU EDENDAMISEL.

Pea pool vastanutest valis kolme kõige tähtsama teema hulka ka erinevate muusikavaldkonna osapoolte kokkutoomise ühisüritustel ja kohtumistel ning kolmandik vastanutest tõi esile ühe kõige tähtsama ülesandena välja Eesti muusika nähtavuse suurendaja rahvusvaheliselt (väliskommunikatsioon).

Sarnaselt varasematele aastatele märkisid vaid üksikud vastajat Music Estonia kõige olulisemate tegevuste hulka ka uuringute algatamise (8 vastajat); Eesti muusika edulugude nähtavuse suurendamine kohalikul tasemel (3 vastajat). Üks vastaja kirjutas eraldi vastusena „ekspordivõimaluste suurendamine“.

Illustreerivaid kommentaare

- Tegelikult kõik need on koos olulised, ma ei saa väita et ükski neist oleks olulisem teisest sest üksikult need ei vii kuhugi, seda kõike on vaja
- On väga tore, et on olemas organisatsioon, mille eestvedamisel erivenal väljal toimetavad kultuurivaldkonnad kohtuvad ning teadmisi ja kogemusi vahetavad. Ja et keegi mõtleb rahvusvaheliselt valdkonnale oluliste asjade peale.
- Tegelikult võimatu valida kolm. Need kõik on minu jaoks olulised. Aitäh teile ja jaksu
- Tahtsin valida ka võrgustiku laiendamine aga sai ainult 3 valida

3. EKSPORDITURUD

Arvestades Eesti muusikaturu väiksust, suunavad mitmed Music Estonia liikmed oma pilgud välisurgudele, et leida sealt endale kuulajaid, suurendada oma tulusid, aga ka parandada teadlikkust Eesti muusikast. Põhiliselt näevad liikmed Music Estoniat oma eksporditegevuse abistajana, kes aitaks neil leida esmaseid kontakte kas delegatsioonide korraldamise või muu tegevusi kokkuvõimise toel (nt tutvustav email, kontaktreisid jm). Oluliste tegevustena toodi veel esile ekspordiga seotud toetuste kohta info jagamine, eksporditoetuse arendamise jms toetustega seotud teemad. Paaril korral toodi välja ka vajaduse veidi personaliseerituma lähenemise järele.

- *Esmase (sooja) kontakti edastamine, delegatsioonide korralduse aitamine (kasvõi informatiivne toestamine kuidas teha, kust taodelda toetuseid, kuidas tegeleda osavõtjatega, lepingud, kinnituskirjad, lennupiletite grupikorraldus). Või siis et minna mini koosseisus külla mispuhul piisab esmakontaktist*
- *Kui on olemas kontaktid partneritega nagu booking agendid, labelid jne, siis oleks hea kui ME võimaldaks nõ väikest "intro" tutvustust. Eesti Raskemuusikaliidult oleme juba saanud paar kontakti, väga sooviks ka sarnast abi saada ME'lt, kasvõi showcase'dele promomise poolt, et Eestist ei jääks ainult muljet, et siin on olemas folk ja indie muusika, mis on seni suhteliselt 90% meie showcase'dest olnud. Meil on ka palju muud maailmatasemel asja siin jagada :)*
- *Kontaktreis oleks muidugi midagi võimast. Pole midagi päris sellist kui kohapealse skeenega tutvumine. Võib-olla tulevikus annaks kontaktreisi puhul sellist lähenemist genereerida, kus osalevad firmad saavad ise leida ettevõtteid kelle juurde rääkima minna - et saaks nõ maksimaalselt personaliseeritud lähememise ja vajalikud firmad kaetud.*

Olulisemate eksporditurgudena nimetati

1. esimese prioriteedina Euroopas kõige enam Soomet (13 vastust), Saksamaad (7 vastust) ja Suurbritanniat (4 vastust) ja mujal maailmas Ameerika Ühendriike (16 vastust), Kanadat (5 vastust) ja Jaapanit (4 vastust);
2. teise prioriteedina Euroopas kõige enam Saksamaad (9 vastust), Soomet (6 vastust) ja Suurbritanniat (5 vastust) ning mujal maailmas Ameerika Ühendriigid (7 vastust), Kanada (7 vastust) ja Lõuna-Korea või Jaapan (mõlemad 3 vastust);
3. kolmanda prioriteedina Euroopas kõige enam Lätit (9 vastust), Soomet (5 vastust) ja Suurbritanniat (5 vastust) ning mujal maailmas Ameerika Ühendriigid (6 vastust), Kanada (4 vastust) ja Jaapan (3 vastust)

Vastustest avatud küsimustele nähtub, et suure tõenäosusega oleks võinud ühe olulisema riigina olla ära mainitud ka Prantsusmaa, kuid paraku jäi see küsimustikku vastusevariandina lisamata.

Tegevuste kirjeldusi Euroopas

- *(Rootsi tegelt ka). Soome suunal on meil agent Soomes, iga loo puhul teeme PRi ka Soome suunal, albumiesitluskontsert ja paar festivali võimalust Soomes tulemas. Seni samuti aastas paar esinemist on Soomes. Saksamaal kuulamisnumbrid head,aktiivselt otsime partnereidja olnud suhtluses paari plaadifirma ja agendiga, hetkelkahjuks kindlat koostöö partneriturul ei ole. UKs on plaadifirma ning samuti olnud huvi ja on kontakte, aga jällegi, hetkel peale plaadifirma muidpartnereid ei ole. Võimalusel plaanime teha plaadiesitluskontserdi uuel aastal ka Londonis.*
- *Benelux on väga teadlik klassikalise muusika turg, kus ka eelarved normaalsed ja meie maine kõrge. Taani on keeruline turg, kuid koos teiste Skandinaaviamaadega on minu üks prioriteete, plaanis mitmed tuurid. Baltikum ka muidugi, kuid eelarved*

väiksed. Põhja-Balti tuure on ikka tulemas. Beneluxis käisime detsembris Vox Clamantisega ning 2025 ilmselt uuesti. Konsultatsiooni/projektijuhtimise poole pealt on perspektiivikaid kliente üle-Euroopa, UK ainult nüüd väljas peale Brexitit. Hetkel käimas põhiliselt Põhja-Balti omad, mis tihti hõlmavad ka Poolat ja Saksamaad.

- Tegelikult mull on raske valida 3 riiki, sest igal minu agentuuri bandil on veidi erinevad fookused. Võtan näiteks Puuluupi. nendes riikides töötan ma koos partneritega, kellel on suur, ja aktiivne võrgustik enda riikides. Selles nimekirjas puudub PRANTSUSMAA, mis on Puuluubi puhul arenev turg. Mull on seal väga hea koostööpartner
- Inglismaal on olulised meediakajastajad (mõjukad ajakirjad-ajalehed, inglisekeelne kirjutav press, raadiod), kelle huviorbiiti olen korduvalt sattunud oma loominguga ning see on oluline teavitus ka ülejäänud maailmale. Konkreetset rahvusvahelist sihtturg-riiki ei ole tekkinud. Saksamaal on palju käidud.

Tegevuse kirjeldusi mujal maailmas

- Kõikidel neil turgudel väga tugevad kuulajate numbrid seoses ühe hittlooga ja oleks tore seda follow-uppida, Indias on olnud kroonaeelselt tuuriarutelu, aga kahjuks hetkel ei ole laual (corona killed it). Ühe artisti enda päritolu USAst (oma ka USA passi, seega viisaga lihtsam). Kaugemad turud hetkel peamiselt ressursi puuduse taga.
- Ameerika Ühendriikides on välja kujunenud väga efektiivne tugisüsteem ning üleüldine toimimise standard millest meil enda ettevõttel on palju õppida. (st areenide loogikas). Meie turud ei ole väga sarnased Lõuna-Ameerika ja Aafrikaga. Aasiaga on sarnasusi.
- Rohelise sündmuskorralduse toote/teenuse eksport lõuna Euroopa turgudel.
- Plaanis Novembris minna NY suhteid looma koos Kitty Florentine'iga, kuna suurim muusikaturg. Samuti Night Tapesi 80% kuulajatest just seal. Kanada ehk järgmisena ja Mehhiko on hakanud ka huvi pakkuma - aktiivseid samme pole veel teinud.

4. MUUD ETTEPANEKUD JA KOOSTÖÖ

Neljandas osas uurisime põgusalt liikmete valmisoleku kohta tutvustada oma ettevõtet teistele ja jagama enda arenguplaane – valdav osa vastanuist tõi välja, et oleks valmis seda tegema. Võttes arvesse peatükis kaks toodud tagasisidet, siis on see üks oluline lähenemisnurk, mille rakendamist tasub kaaluda.

Küsimuse „Kas soovid Music Estonia liikmetele enda ettevõtte poolt soodustingimustel teenuseid või tooteid pakkuda? Kirjelda palun lühidalt.“ puhul nägime, et ligi pooled vastajatest on valmis pakkuma enda tegemistega seotud tooted ja teenuseid: ollakse valmis pakkuma mööblit, toitlustust, ruume, tehnikat, pileteid, konsultatsiooni, rahvusvaheliste projektide arendust.

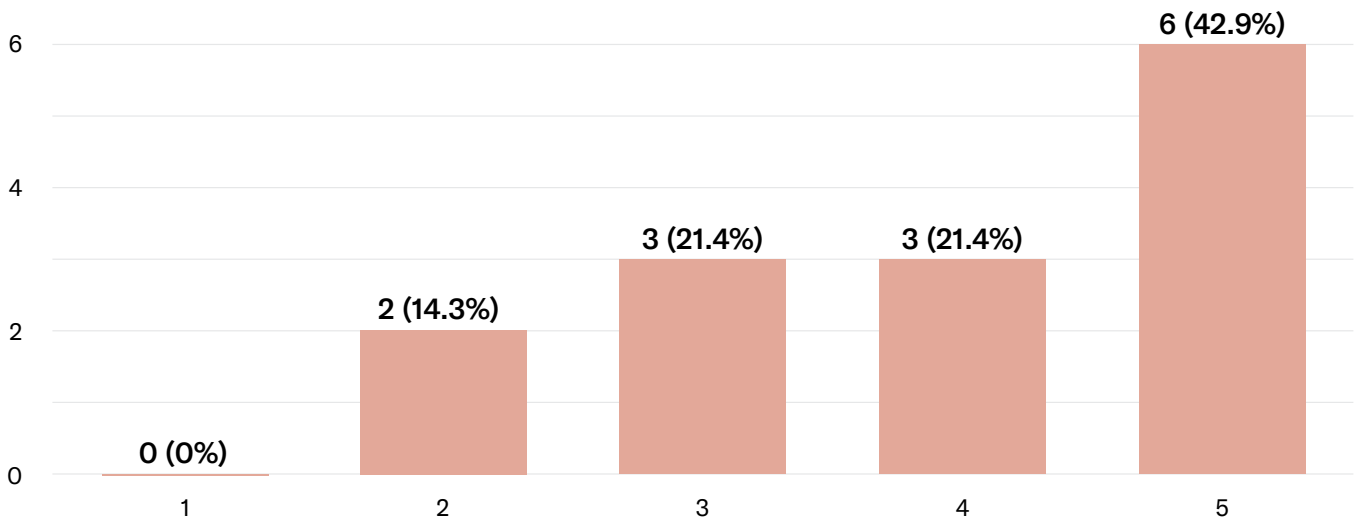
Muude teemade puhul toodi veel välja, et koosloome on olemas ja mainiti vajadust suuremaks suhtluseks kollektiivsete esindusorganisatsioonidega.

Näeme, et kuigi paljude teemade puhul oleme käinud õiget rada, siis on palju tegevusi, mida saame edasi arendada, et vastata paremini liikmete ootustele (nt liikmetevahelise ja rahvusvahelise infovahetusega seotud tegevused ning tegijate kokkutoomine siseriiklikult kui ka rahvusvaheliselt; arendused koolitustegevuses; ühiste ja kindlate liikmegruppide jaoks oluliste murekohtade kaardistamine ja nende lahendamise tegelemine jm).

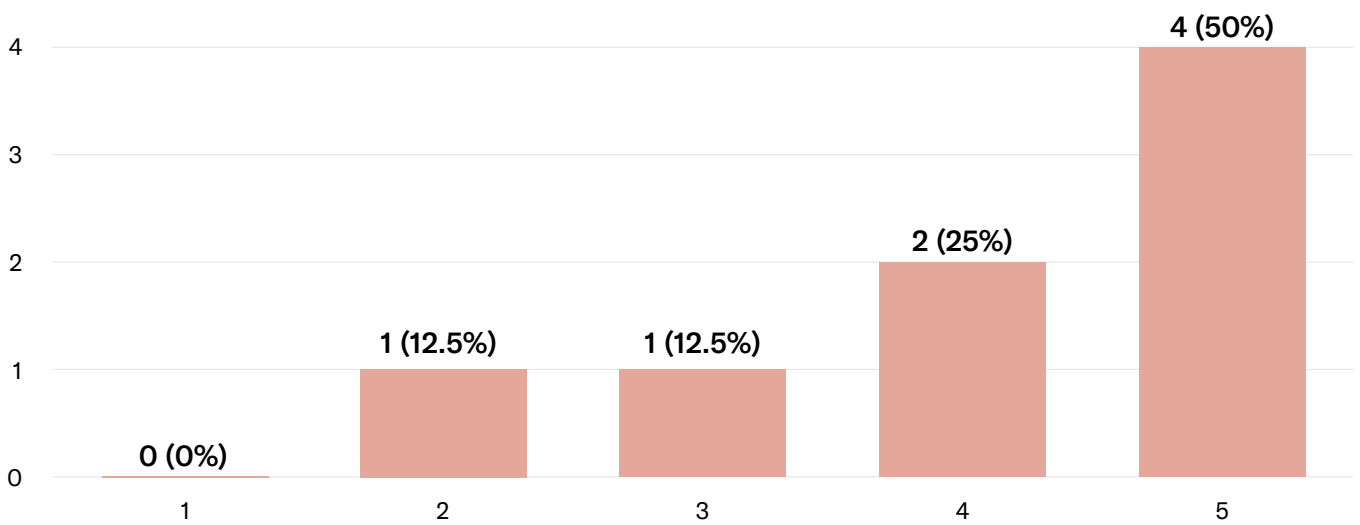
Aitäh kõigile, kes vastasid – tänu teie panusele on meil võimalik tegevusi edaspidi paremini läbi mõelda, neid edasi arendada ja võtta kavva ka uusi algatusi. Usume, et vaid hea koostöö teiega aitab meil teid paremini aidata ja tegevustega edasi liikuda – nii et julgustame teid meie tegemisi tagasisidestama ja huvitavaid arendusideid pakkuma ka väljaspool liikmeküsitlusi. Või nagu üks liige viimase mõttena kirjutas, siis: „Palju jõudu teile!! Usun, koostöö ja koosloome on Eestis üks väga oluline märksõna ja kui Music Estonia saab selle edendamisel kaasa aidata, siis saavad kõik tegijad rohkem tuult tiibadesse!“ Me ei saaks rohkem nõustuda – palju jõudu teilegi ja pikka ning ilusat lendu meile kõigile!

LISA 1.

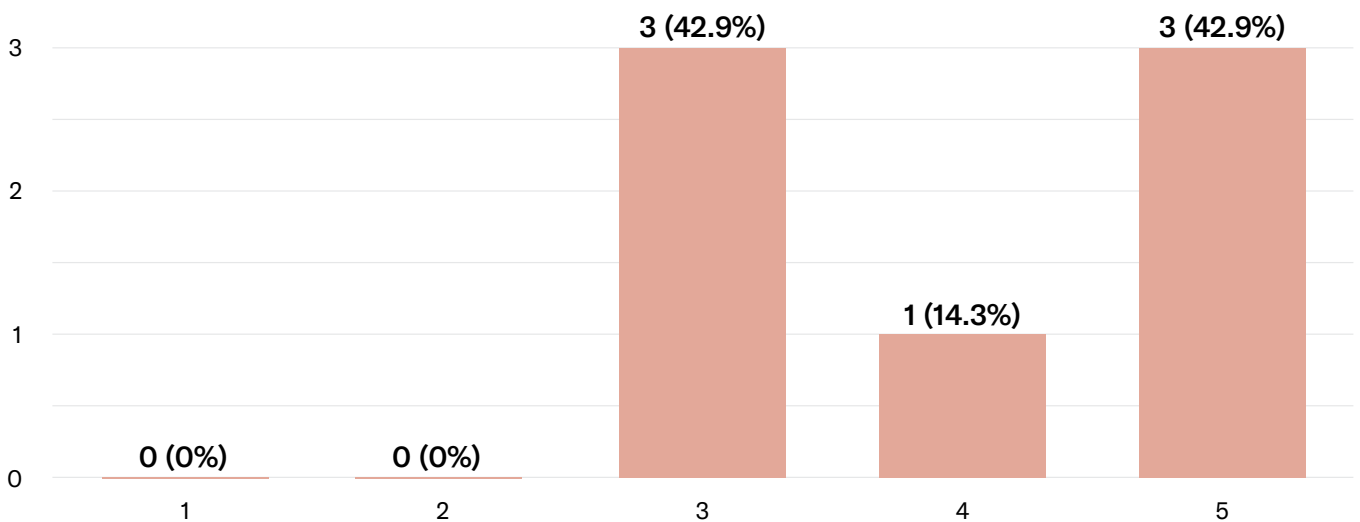
PRAKTIKAPROGRAMM INTRO

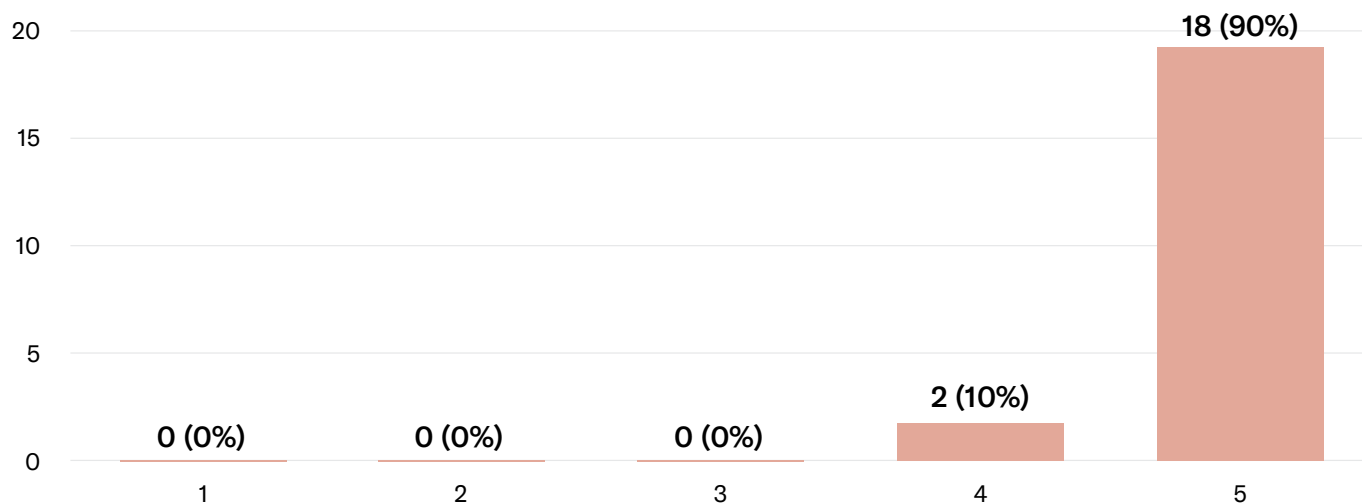
HEMI MUSIC AWARDS

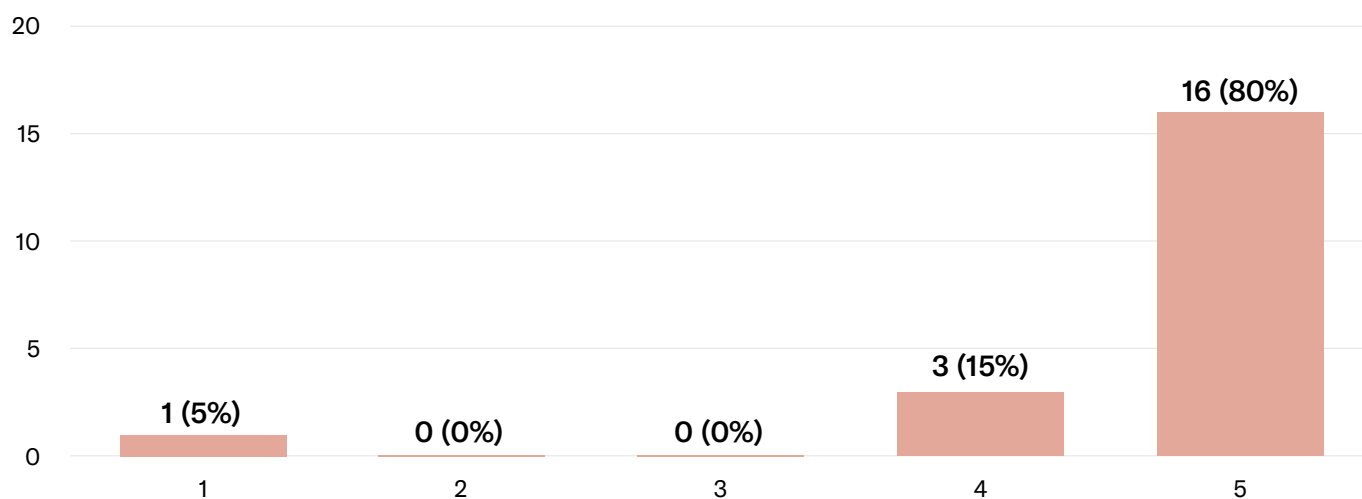
HEMI INCUBATOR

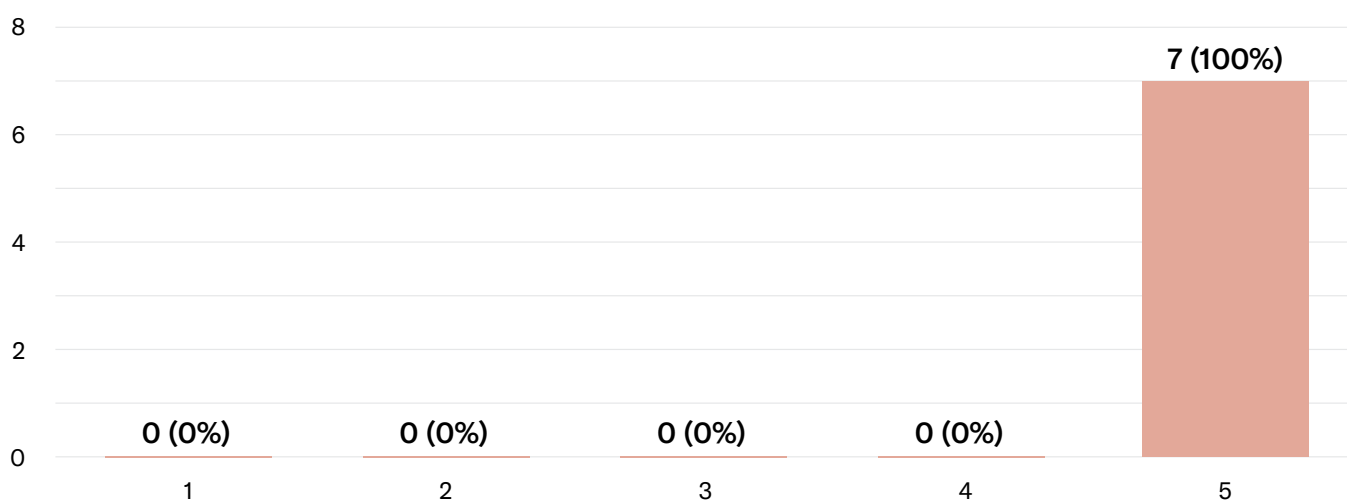
ME AMETLIKUD VÄLISDELEGATSIOON(ID): EUROSONIC, MENT, JAZZAHEAD!, REEPERBAHN, WOMEX

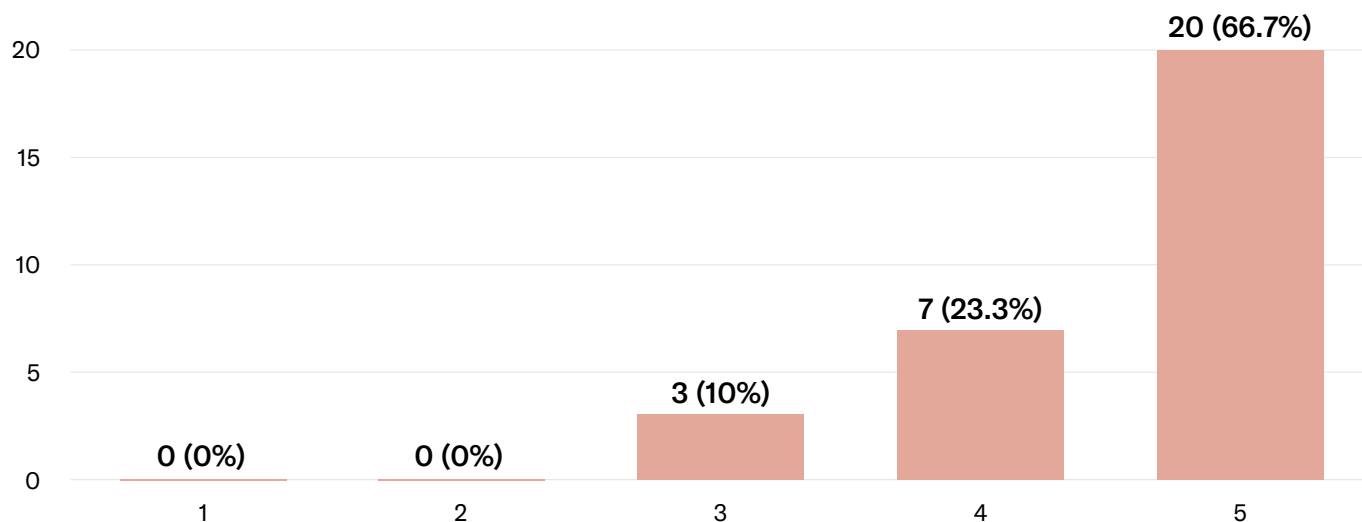
EAÜ JA ME EKSPORDIFOND

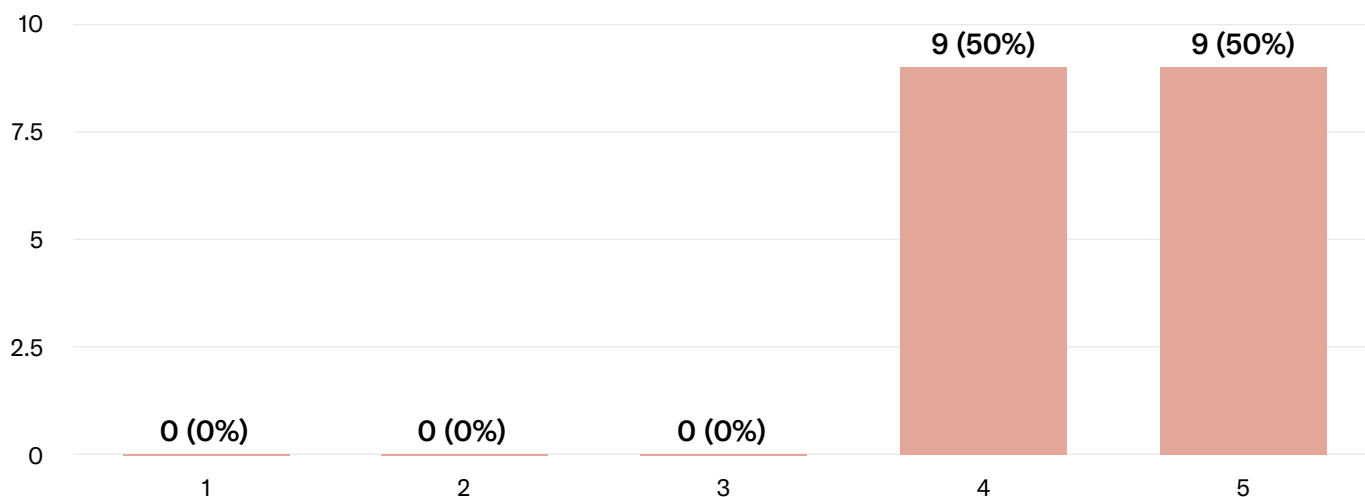
LAULUKIRJUTAMISE LAAGRITE FOND

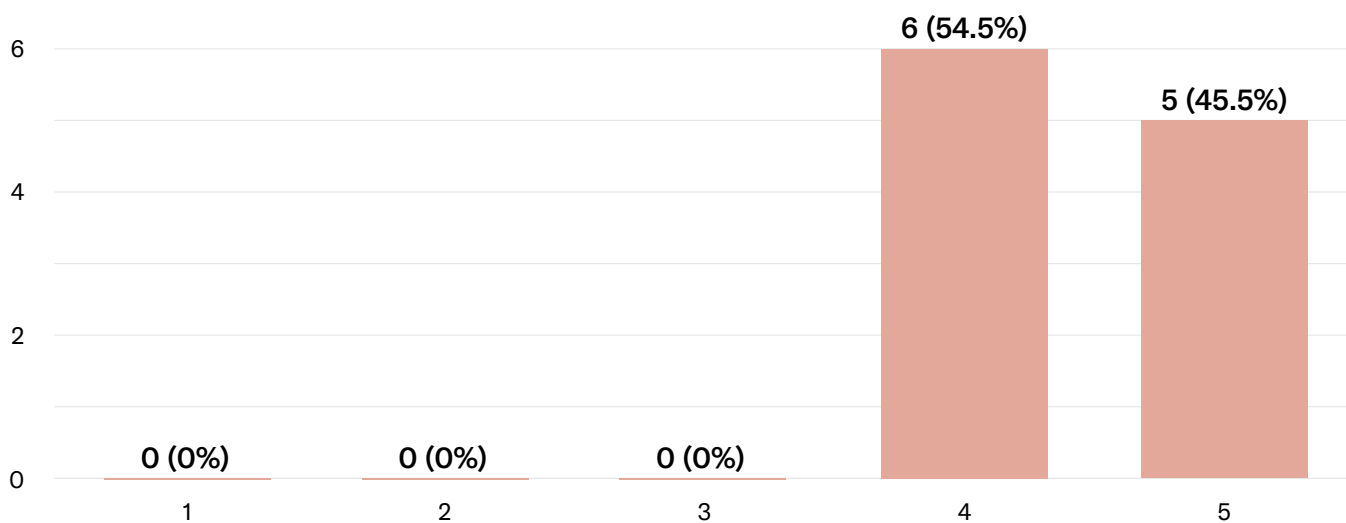
TEGEVUSED TMW KONVERENTSIL: PANEELID, MENTORLUSED, VÕRGUSTUMISÜRITUSED

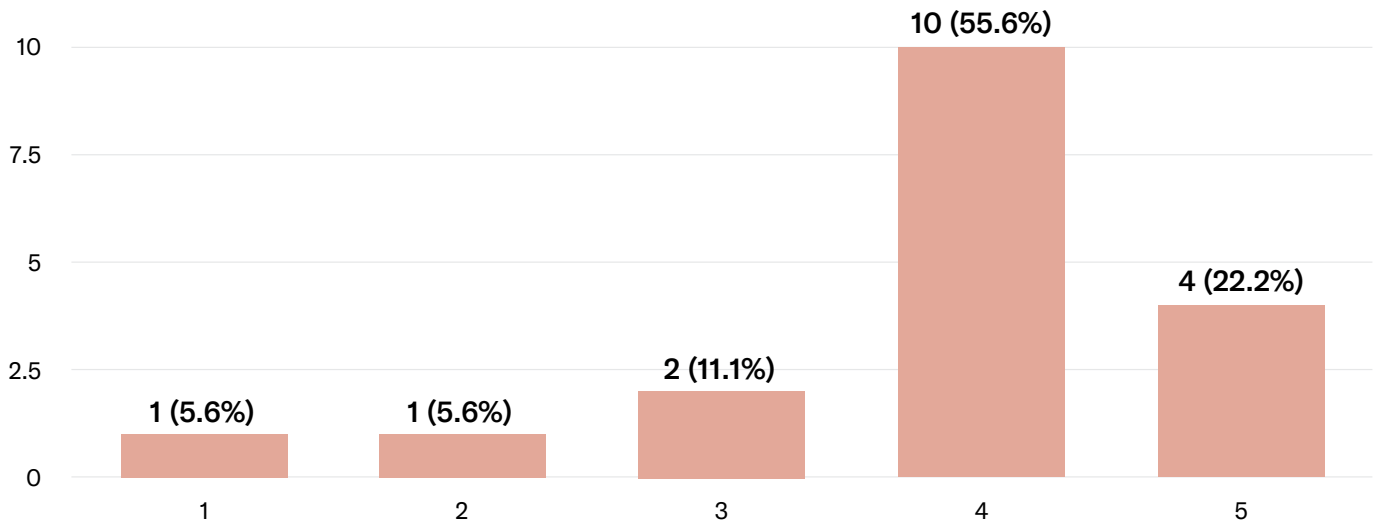
MUUD KOOLITUSED JA SEMINARID

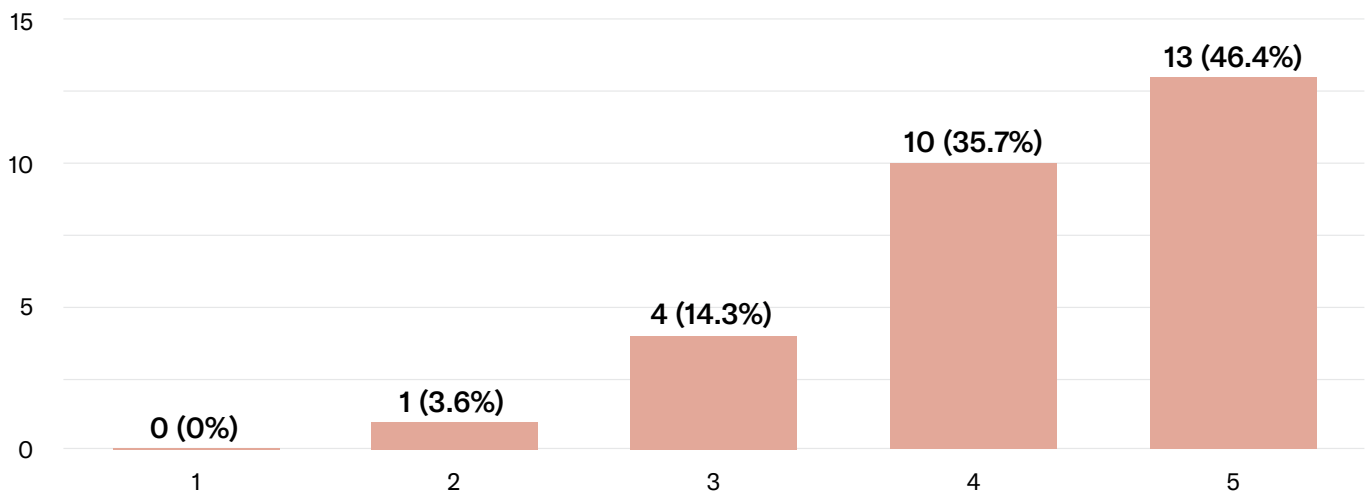
MENTORLUS, KONSULTATSIOON VÕI NÕUSTAMINE

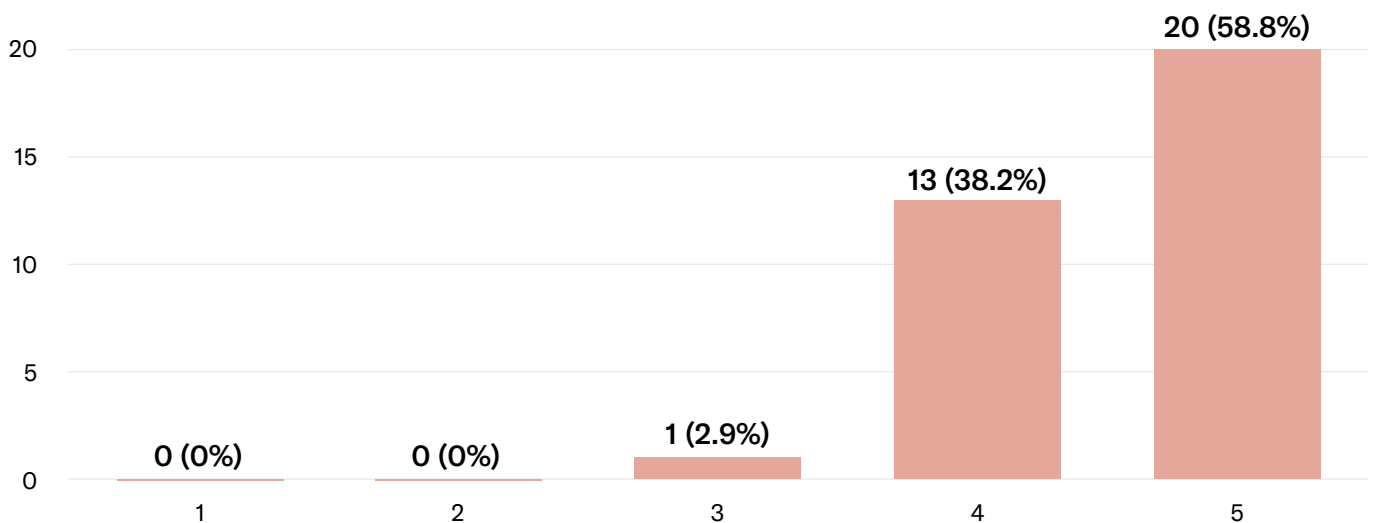
MUSIC ESTONIA LIVE VÕRGUSTIK

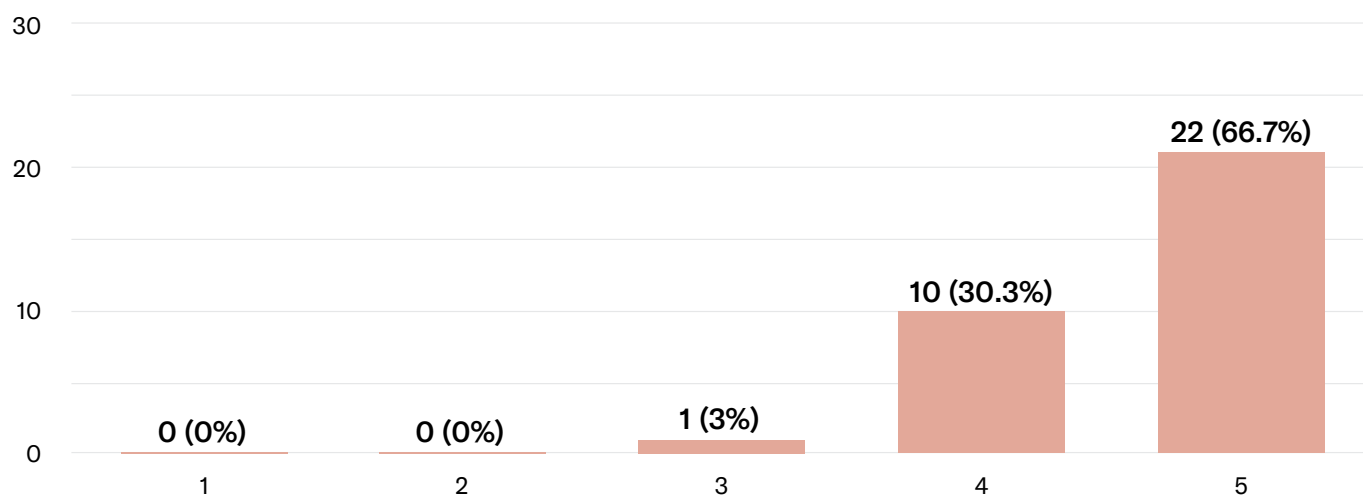
VALDKONA UURINGUD JA KÜSITLUSED

VALDKONA KOOSOLEKUD JA ARUTELUD (SH LIIK METE KOHTUMISED)

HOOAJA VÕRGUSTUMISÜRITUS JUTT & JOOK

EESTI MUUSIK AETTEVÕTLUSE AUHINAD (EMEA) SÜNDMUS

